

Daiļamatniecības sektors Eiropā: darbības plāns un stratēģiskā vīzija

INNOCRAFTS

INNOCRAFTS – *INNOvāciju uzņēmējdarbības politika AMATNIECĪBAS sektorā* ir apstiprināta un līdzfinansēta Starpreģionālās Sadarbības Programmas INTERREG IVC ietvaros, kuru finansē Eiropas Savienības Reģionālās Attīstības Fonds. Programma palīdz Eiropas Reģioniem kopīgi strādāt, lai dalītos pieredzē un praksē inovācijas, zināšanu ekonomijas, vides un riska novēršanas nozarēs.

PROJEKTA PARTNERI:

- **Florences pašvaldība (Itālija)** – galvenais projekta partneris
www.comune.fi.it
- **Itālijas pašvaldības Toskānā nacionālā apvienība (Itālija)**
www.ancitoscana.it
- **Nacionālais Mākslas un Amtniecības institūts (Francija)**
www.institut-metiersdart.org
- **Al-andalus mantojuma publiskais fonds (Spānija)**
www.legadoandalusi.es
- **Bistrītas pašvaldība (Rumānija)**
www.primariabistrita.ro
- **Reģionālā pašvaldību apvienība "Central Stara Planina" (Bulgārija)**
www.rso-csp.org
- **Burgas pašvaldība (Bulgārija)**
www.burgas.bg
- **Barselonas tirdzniecības kamera (Spānija)**
www.cambrabcn.org
- **Rīgas pilsētas dome – Izglītības, kultūras un sporta departaments (Latvija)**
www.iksd.riga.lv
- **Viļņas vecpilsētas atjaunošanas aģentūra (Lietuva)**
www.vsaa.lt
- **Reimsas pilsētas dome (Francija)**
www.ville-reims.fr
- **Īrijas Amatu padome (Īrija)**
www.dccoi.ie
- **Budapeštas Uzņēmuma aģentūra (Ungārija)**
www.bvk.hu
- **Slovākijas tirdzniecības un rūpniecības kamera (Slovākija)**
www.sopk.sk
- **Vaasa Lietišķo zinātņu universitāte (Somija)**
www.muova.fi

Saturs

IEVADRAKSTS, Giovanni BETTARINI, Florences pilsētas pašvaldība	5
1. <i>INTERREG IVC</i> PROGRAMMA UN <i>INNOCRAFTS</i> PROJEKTS	11
2. MĀKSLAS UN AMATNIECĪBAS VIETĒJAS ĪSTENOŠANAS PLĀNS	17
2.1. Florences pilsētas pašvaldība (Itālija) - galvenais sadarbības partneris	20
2.2. Nacionālā Itālijas pašvaldību asociācija Toskānā	22
2.3. Nacionālais Amatsniecības institūts (Francija)	24
2.4. Sabiedriskais nodibinājums Al-Andalusas mantojums (Spānija)	28
2.5. Bistrītas pilsētas pašvaldība (Rumānija)	32
2.6. Reģionālā pašvaldību asociācija Central Stara Planina (Bulgārija)	34
2.7. Burgas pilsētas pašvaldība (Bulgārija)	36
2.8. Barcelonas Tirdzniecības palāta (Spānija)	38
2.9. Rīgas dome – Izglītības, kultūras un sporta departaments (Latvija)	40
2.10. Viļņas Vecpilsētas atjaunošanas aģentūra (Lietuva)	44
2.11. Reimsas pilsētas dome (Francija)	48
2.12. Īrijas Amatsniecības padome (Īrija)	50
2.13. Budapeštas uzņēmumu aģentūra (Ungārija)	54
2.14. Slovērijas Tirdzniecības un rūpniecības palāta (Slovākija)	58
2.15. Vaasa Lietišķo zinātņu universitāte (Somija)	62
3. POLITIKAS VEIDOŠANAS IETEIKUMI EIROPAS KOMISIJAI AMATNIECĪBAS ATTĪSTĪŠANAI: <i>INNOCRAFTS</i> PARTNERU VAJADZĪBU STRATĒGISKĀ VĪZIJA	67
3.1. Produktu izstrāde un inovācija	69
3.2. Izglītība, apmācība un tehniskā palīdzība	70
3.3. Pieeja tirgum	70
3.4. Aizstāvība un institūciju nostiprināšana	71
3.5. Pieeja finansējumam	72
4. SECINĀJUMI, Rosy GREENLEES	75

IEVADRAKSTS
Džovanni Betarīni (*Giovanni Bettarini*)

IEVADRAKSTS

Džovanni Betarīni (*Giovanni Bettarini*)

Florences pilsētas ekonomiskās attīstības,
tūrisma un Metropolitēna centra padomes loceklis

„Vārds *daiļamatniecība* liek domāt par dzīvesstilu, kura nozīme mazinājusies līdz ar rūpniecības uzplaukumu, taču šāds uzskats ir maldīgs. Daiļamatniecība, meistarība apzīmē spēcīgu cilvēka impulsu - vēlmi savu darbu paveikt kvalitatīvi. Daiļamatniecība ir daudz būtiskāka nekā nekvalificēts roku darbs, tā ir vienlīdz nozīmīga gan datorprogrammētājam, gan ārstam, gan māksliniekam. Arī audzināšanas darbs uzlabojas, ja audzināšana tiek uztverta kā māksla ar tai nepieciešamām prasmēm, tāpat uzlabojas arī pilsoniskā apziņa”. [Citāts no Ričarda Seneta grāmatas „Amatnieks” (*Richard Sennett „The Craftsman”*)]

Apvienojot gaumes un skaistuma izjūtu un izveicību, daiļamatniecība papildina radošo industriju, kas ir augošs, vitalitātes pilns virzošais faktors vietējās ekonomikas attīstībā dažās no attīstītākajām Eiropas pilsētām. Ir ārkārtīgi būtiski saglabāt amatniecību pilsētu darbnīcās un attīstīt tās saikni ar tirdzniecību un tūrismu. Šeit redzams skaidrojums vietējo pašvaldību un interesentu, kā arī profesionālu biznesa asociāciju piesaistei atsevišķās vietējās politikās, kuras attīsta amatniecību, istenojot attīstības modeli, kas orientēts uz amatniecības, it sevišķi daiļamatniecības, attīstību Eiropas līmenī, tostarp ar *Innocrafts* projektu.

Šobrīd, līdz ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju revolūciju un ekonomisko globalizāciju, atklājam roku darba vērtību un nozīmi un apzināties tā nozīmi nodarbinātībā un kvalitatīvā ražošanā. Jaunie postindustriālās ekonomikas izgudrojumi un tendences, ko uzsvēra pēdējo gadu ekonomiskā krīze, radikāli maina paraugus. Inteligences profesiju pārstāvji nespēj nodrošināt pietiekamu darba piedāvājumu, kamēr dažās tehniskās evolūcijas perspektīvās varētu celt augsti kvalificēta roku darba un ražošanas decentralizēšana vērtību.

Šīs publikācijas mērķis ir sniegt pārskatu par vietējo politiku attiecībā uz mākslas amatnieku darbību Eiropā ar īsu prezentāciju starptautiskajiem partneriem par vietējo attīstības stratēģiju. Kā to pieprasa *Innocrafts* projekts, tiek ietvertas paraugprakses un to apmaiņa Eiropas valstīs, lai gūtu priekšstatu par iesaistīto valstu sektora dalībnieku daudzveidību un sniegtu pārskatu ar jaunāko informāciju par vietējo politikas nākotni attiecībā uz kvalificēto amatniecību.

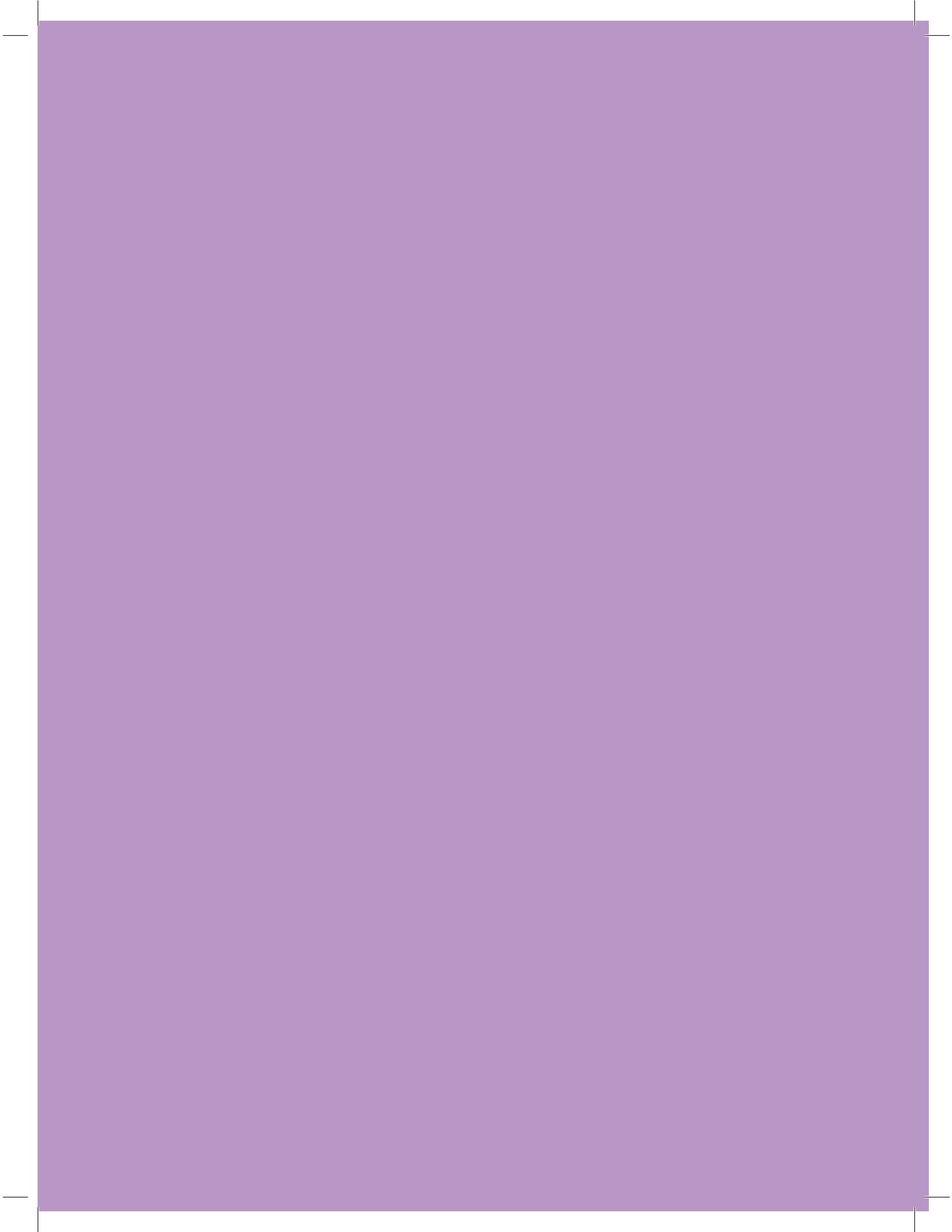
Ņemot vērā šo publikāciju, ir jāpieņem, ka nosakot, kura prakse ir vislabākā, varbūt būtu iespējams iegūt vēl vairāk informācijas (datu, pieredzes, projektu apmaiņas un darbības veids). Mākslinieciskā amatniecība kļūst par katalizatoru vietējai ekonomiskai attīstībai, bagātinot arhitektūras un pilsētvides mantojumu, integrāciju ar ilgtspējīgu un kvalitatīvu tūrisma uzlabošanu, un sociāli nelabvēlīgo grupu iekļaušanu. Tāpēc mākslinieciskā amatniecība ir nozare, kas patiesi spēj vadīt vadošo vietējo ekonomiku, iekļaujot svarīgus attīstības mērķus.

Izceļot vājās un stiprās puses dažādām Eiropas politikas jomām, šī publikācija mēģina parādīt tos kritiskos jautājumus, kas skar darba un tirgus attiecības mākslinieciskajā amatniecībā, un šie jautājumi var palīdzēt attīstīt nozari, kas jau tā ir būtiski ietekmējusi ekonomikas un konkurētspējas dinamikas mazināšanos. Tiks sniegtas vadlīnijas, kas, lai arī ļoti konkrētas, var būt noderīgas, lai definētu nākotnes stratēģijas, neskatoties uz to, ka šajā nozarē nākotnē pastāv būtisks jautājums par paaudžu nomaiņu. Tā aptver lielāko aspektu: mācības, kurās ideāla būtu tieša pieredze darbnīcā. Tomēr daudziem amatniekiem izmaksas ir pārāk augstas, un ekonomiskās problēmas, ko nosaka nevienmērīgā kārtība un finanšu resursu trūkums, liek izmantot gadījuma darbaspēku īstermiņā.

Innocrafts projekts arī palīdzējis sniegt ieteikumus politikas veidotājiem dažādos valdības līmeņos, veikt kopīgo analīzi sadarbībai ar starptautiskajiem partneriem. Šie ieteikumi ir ļāvuši noteikt vienojošās iezīmes par mākslas un tradicionālo amatniecības nozaru vajadzībām, ņemot vērā to daudzveidību un pašvaldību prioritātes. Šeit apskatītas aktīvās Eiropas politikas valsts un reģionālā līmenī, kuru mērķis ir veicināt mākslas un amatniecības centru attīstību, lai tādā veidā stimulētu vietējo ekonomiku.

Kopīgs partnerības mērķis, kas turpināsies arī pēc šī Eiropas projekta beigām, ir atbalstīt paustos ieteikumus un censties integrēt šos priekšlikumus aktīvā, spēcīgā politikā, kas veicinātu mākslinieciskās amatniecības uzplaukumu.

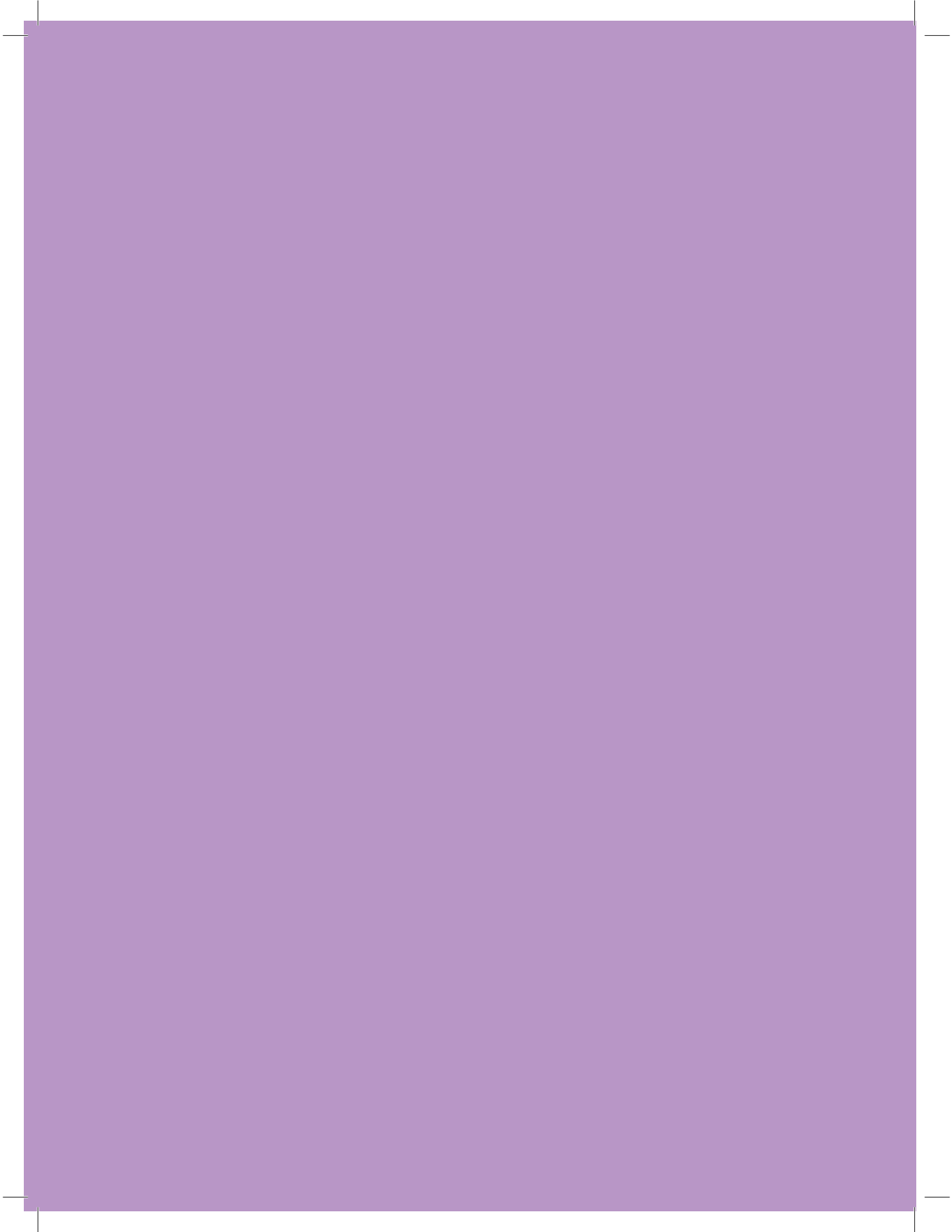

1. INTERREG IVC programma un *Innocrafts* projekts

1. INTERREG IVC programma un *Innocrafts* projekts

INTERREG IVC programma nodrošina starpreģionu sadarbības finansējumu visā Eiropā. Programma tiek īstenota kā Eiropas Kopienas teritoriālās sadarbības mērķis un tiek finansēta ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzekļiem.

INTERREG IVC programmas mērķis ir uzlabot reģionālo politiku un tajā pielietotos līdzekļus. Projekts balstās uz pieredzes apmaiņu starp sadarbības partneriem, kas ideālā gadījumā atbild par vietējās un reģionālās politikas attīstību.

Lai veicinātu mazo un vidējo uzņēmumu izaugsmi un uzlabotu vispārējo pieeju uzņēmējdarbībai, 2008. gadā Eiropas Komisija pieņēma Mazās uzņēmējdarbības aktu, kas paredz īpašu iniciatīvu un ilgstošus centienus palīdzēt mazajiem un vidējiem (MVU) uzņēmumiem izmantot to potenciālu. Šis akts arī mudina dalībvalstis piešķirt līdzekļus, kas palīdzētu atbalstīt amatniecību un mikrouzņēmumus. Pēdējo desmit gadu laikā radošā un kultūras nozare ir kļuvušas par būtiskām moderno postindustriālo uz zināšanām balstīto ekonomiku daļām, un tās ir raisījušas interesi par to vērtību un ekonomisko noderību. Tomēr tām raksturīgās sadrumstalotības un pašnodarbinātības dēļ, mākslinieciskā un laikmetīgā amatniecība (MLA) ir nepietiekami atspoguļotas sabiedriskajā pētniecībā.

Innocrafts projekts tika apstiprināts 2012. gadā un līdzfinansēts Starpreģionu sadarbības programmas *INTERREG IVC* ietvaros. Projekta kopējais budžets ir € 2 318 400, no kuriem € 1 817 300 ir no ERAF līdzekļiem un € 501 100 ir valstu līdzfinansējums. *Innocrafts* aktivitātes oficiāli tika uzsāktas 2012. gada 1. janvārī un turpināsies līdz 2014. gada beigām.

Innocrafts ideja aizsākās, ņemot vērā vairāku Eiropas pilsētu vēlmi ar mākslas palīdzību apzināt vērtības, kas veido ilgtspējīgas pilsētas identitāti un nostiprina uzņēmējdarbības politiku mākslinieciskā un laikmetīgās amatniecības nozarē. Projekta mērķis ir veicināt uzņēmējdarbību un biznesa veidošanu šajā sektorā, uzlabojot vietējo/reģionālo attīstības politiku caur sadarbību. Sadarbībā iesaistās iestādes un organizācijas, kas pārstāv pilsētas, kurās ir UNESCO Pasaules mantojuma objekti, kas pasaulē pazīstami kā neatkārtojama kultūras, arhitektūras un mākslas mantojuma daļa ar potenciālu ietekmi uz radošo un kultūras industriju.

Vērā ņemta ir sadarbības partneru veiksmīgāko iniciatīvu pieredze, kuras tika attīstītas un uzlabotas ar vietējo un reģionālo stratēģiju un programmu palīdzību.

Projekta partneri četros aspektos ir definējuši intensīvu pieredzes un zināšanu nodošanu par labākajām metodēm un pieejām:

- Biznesa modeļi un biznesa atbalsta servisi, ieskaitot biznesa inkubatorus, biznesa parkus un līdzīgus pasākumus.
- Inovatīva plānojuma un palīdzības finanšu jautājumos pieejamība maziem un vidējiem uzņēmumiem;
- Mazo un vidējo uzņēmumu internacionalizēšana, biznesa kontaktu un informācijas apmaiņa;
- Uzņēmējdarbības veicināšana atsevišķās mērķa grupās, piemēram, jaunie uzņēmēji, sievietes-uzņēmējas.

Galvenie izaicinājumi *Innocrafts* projektā bija iesaistīto partneru iekšējo politiku nostiprināšana, lai atbalstītu mazos un vidējos uzņēmumus, koncentrējoties uz saskaņotu un efektīvu politiku savienojumu, lai tiktu modernizēta to ekonomika un tiktu uzlabota to globālā ekonomiskā konkurētspēja, atbildot uz sekojošu jautājumu:

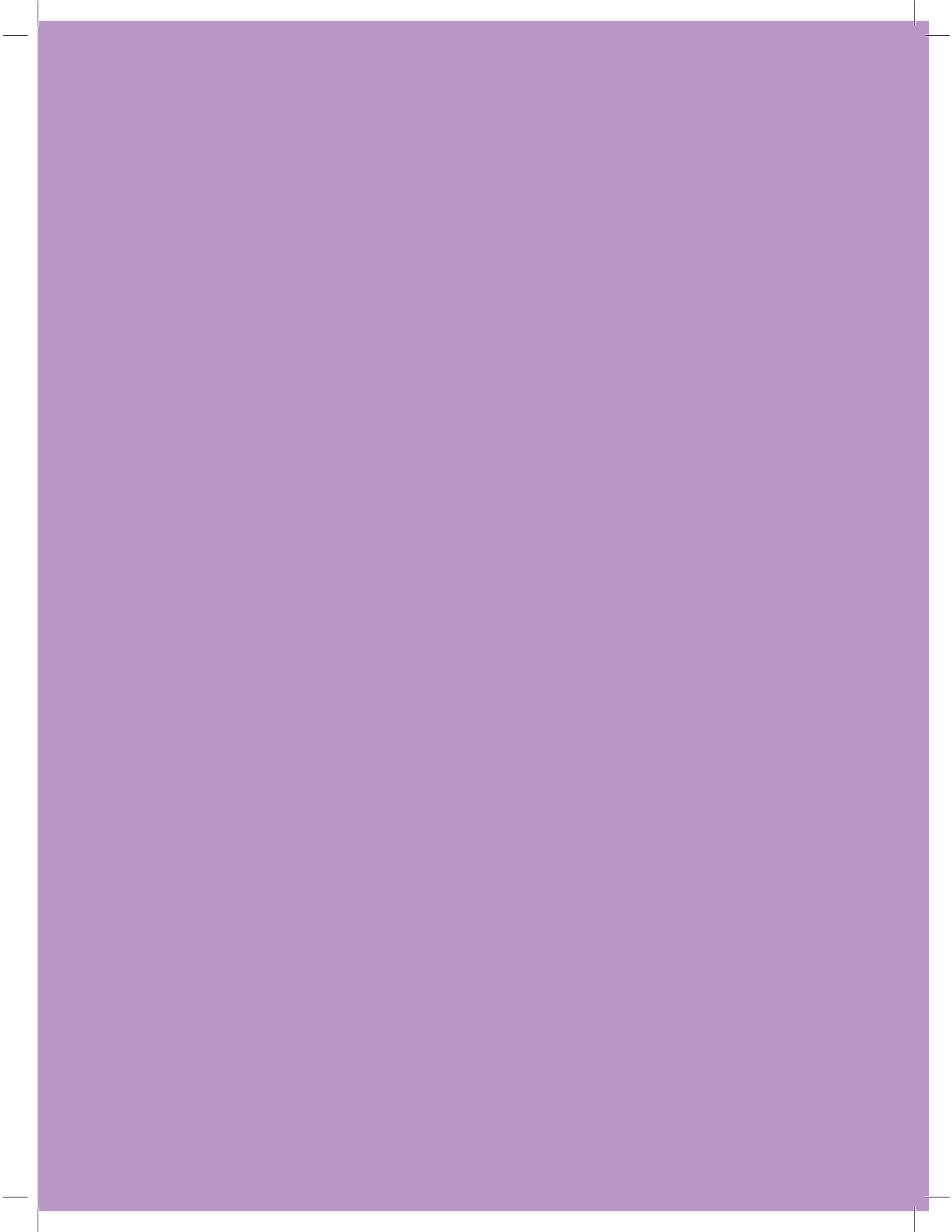
Kā izveidot un ieviest efektīvu modeli un politiku, kas atbalstītu uzņēmējdarbību un mazos un vidējos uzņēmumus, lai varētu realizēt veiksmīgus un ilgtspējīgus vietēji īstenojamus plānus?

14

- Nodrošinot ilgstošu un efektīvu horizontālo sadarbību starp visiem vietēja līmeņa dalībniekiem un pārliecinoties, ka visi galvenie dalībnieki, asociācijas un organizācijas sniedz savu ieguldījumu īstenošanas plānu izpildē tā, ka tiek izmantoti visi pieejamie resursi un visas iespējamās kopdarbības, kas tiek realizētas dzīvē.
- Īpaša uzmanība veltīta jautājumam, kā uzlabot un padarīt uzticamākas vertikālās sadarbības formas – no pilsētas rajonu līmeņa līdz vadošo iestāžu līmenim. Šim jautājumam ir sevišķa nozīme saistībā ar inovatīvo dimensiju integrēšanu Eiropas politikā – jaunu reģionālo institūciju dibināšana visā Eiropā ar jaunu un konkrētu pienākumu mākslas un amatniecības sektorā.

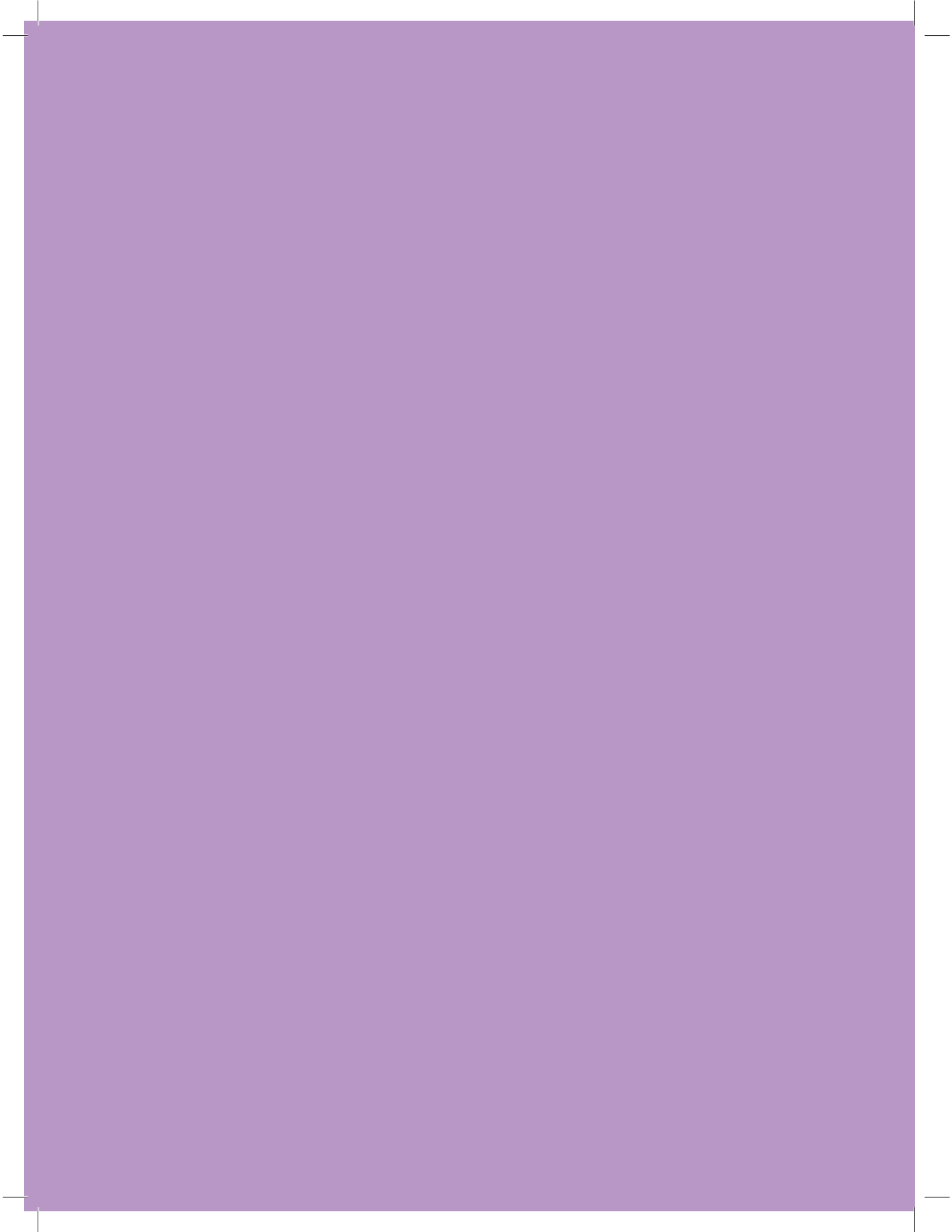
Innocrafts tīkls ir darbojies šajā nozarē jau trīs gadus, attīstot, pārbaudot un izplatot jaunus vadības modeļus, radot vietējās atbalsta grupas un attīstot integrētus īstenošanas plānus astoņās Eiropas Savienības dalībvalstīs.

2. Mākslas un amatniecības vietējās īstenošanas plāni

2. Mākslas un amatniecības vietējās īstenošanas plāni

Pieeja, ko piedāvā Innocrafts, ir balstīta uz esošo partneru pieredzi. Šī pieeja ir orientēta uz pieredzes apmaiņu, kas atspoguļo projekta pamataktivitātes.

Pieejai ir starpreģionāls raksturs, jo sadarbība aptver plašu Eiropas Savienības ģeogrāfisko teritoriju, ar sadarbības palīdzību savienojot reģionus ar dažāda līmeņa pieredzi, zināšanām un pielietoto praksi, tādējādi nodrošinot nepieciešamo sajaukumu ar pieredzējušiem un mazāk pieredzējušiem partneriem. Innocrafts sadarbības partneri, institūcijas un organizācijas, galvenokārt, pārstāv UNESCO Pasaules mantojuma objektu pilsētas – Florence, Parīze, Reimsa, Rīga, Viļņa, Budapešta, Barselona un Grenada, kas pasaules mērogā pazīstamas to ievērojamā kultūras un mākslas mantojuma dēļ, kas var ietekmēt radošo un kultūras industriju, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu uzņēmējdarbību.

Projekts fokusējas uz politikas līmeņa pieredzes apmaiņu, it sevišķi pozitīvas prakses noteikšanu un analīzi. Sadarbības partneri dalās ar pozitīvo pieredzi, ko ar savu metožu izmantošanu guvuši savā jomā, un jācer, ka tieši ar citu pieredzes palīdzību būs iespējams uzlabot iesaistīto reģionu politiku. Lai palielinātu projekta rezultātu ietekmi, projekta laikā tika izveidoti 14 vietējas īstenošanas plāni, kas jāievieš visiem partneriem pēc projekta beigām, izņemot ANCI Toskāna, jo tā atrodas tajā pašā teritorijā kā galvenais sadarbības partneris.

Īstenošanas plāns ir definēts INTERREG IVC Programmas rokasgrāmatā kā dokuments, kas precizē to, kā katrs reģions, kas iesaistīts sadarbībā, sadarbības laikā apgūto iekļaus savā vietējā, reģionālajā vai valstiskajā politikā. Mērķis ir pārsniegt augstākminētās prasības (kas parasti paliek projekta līmenī), orientējoties uz konkrētāku atdevi 'partneru' līmenī. Katrs īstenošanas plāns ir paredzēts, lai precizētu kārtību, kādā katrs sadarbības partneris sadarbības laikā apgūto iekļaus savā vietējā, reģionālajā vai valstiskajā politikā saskaņā ar citu dalībnieku pozitīvo pieredzi. Plānā tiek skaidrots, kādas ir paredzētās darbības nākotnē (vietējas sanāksmes, jaunas reģiona iniciatīvas, līdzekļi, lai pielāgotu atsevišķu dokumentu/instrumentu u.t.t.) un plānotas turpmākajiem 3-5 gadiem, lai nodrošinātu, ka pieredzes apmaiņas pozitīvais rezultāts netiktu zaudēts pēc projekta beigām.

2.1. Florences pilsētas pašvaldība

Partnera profils

Florences pilsētas pašvaldībai ir liela pieredze uzņēmējdarbības un mazo un vidējo uzņēmumu darbības veicināšanā, it sevišķi amatniecības sektorā. Kā sabiedriska institūcija tā atbild par vietējo politiku plānošanu un īstenošanu. Florences pilsētas pašvaldība ir Mākslas un amatniecības fonda dibinātāja, šis fonds ir sadarbība starp sabiedriskām iestādēm un profesionālām asociācijām, un tās mērķis ir būt valstiskas un starptautiskas amatniecības mākslas pieredzes uzziņu centram. Pēdējo gadu laikā Florences pašvaldība ir izveidojusi inkubatoru daiļamatniecības mākslai – Mākslas un amatniecības telpa, kuru vada mākslinieki un amatnieki, kas darbojas kokapstrādes, dekorāciju veidošanas, tēlniecības, gleznošanas, metālapstrādes, apdrukas un gravēšanas nozarēs. Oltrarno Florentine Mākslas un amatniecības telpa veicina "Lungoungiorno" – pasākumu, kurā mākslinieki un amatnieki izrāda savus darbus plašākai publikai. 75 gadu laikā Florencē tikusi rīkota Starptautiskā amatniecības izstāde, kas ir viens no svarīgākajiem notikumiem daiļamatniecības veicināšanai Itālijā.

20

Apraksts

Mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektors Florencē ir dinamisks un dzīvīgs, tam ir svarīga nozīme tūrisma, vietējās un radošās industrijas attīstībā, un tas ir spējis attīstīties līdzās rūpnieciskajai un postindustriālajai transformācijai. Tomēr šim sektoram ir vairāki vājie punkti, kas var ietekmēt tā dinamiku un ietekmi:

- pārmērīga ires maksa amatnieku darba vietās,
- pārmērīgs administratīvo noteikumu un finanšu slogs,
- cenu dempings, ko rada produkcija, kas nāk no valstīm ar zemām darbaspēka izmaksām,
- novecošanās – amatnieku ar ierobežotu apgrozījumu novecošanās,
- ierobežotā koordinācija starp mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora pārstāvjiem un īstenošanas plānu politikas līdzekļu pielietošanā ieinteresētajām pusēm.

Florences pašvaldība kā Innocrafts projekta galvenais sadarbības partneris ir centusies nostiprināt iesaistīto partneru politiku mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam, koncentrējoties uz saskaņotu un efektīvu politiku salikumu, lai varētu modernizēt partneru ekonomikas un uzlabot to globālās konkurētspējas pozīciju. Projekta mērķis ir uzlabot reģionālās un vietējās politikas efektivitāti, lai veicinātu uzņēmējdarbību un jaunu uzņēmumu dibināšanu daiļamatniecības sektorā, izmantojot pieredzes apmaiņu. Inovācijas politikas veidošana mākslinieciskās un laikmetīgās mākslas attīstības veicināšanā ir centrālais uzdevums, lai palielinātu sektora vadības efektivitāti vietējo plānu īstenošanā.

Florenses pašvaldība ir atzinusi FUSE attīstības projektu *Clinics*, ko īsteno Īrijas Amatsnecības padome, par daudzsolšoāko praksi, ko pielāgot un atkārtot, jo mākslinieciskā un laikmetīgā amatsnecība Florencē prasa apvienotas starpdisciplinārās zināšanas, ko bieži vien ir problemātiski atrast starp tradicionāliem amatsneciem. *Fondazione per l'Artigianato Artistico di Firenze* ir veicis priekšizpēti sadarbībā ar amatsneciem un ieinteresētajām pusēm, lai ar līdzdalības pieeju noteiktu īpašās vajadzības.

Florenses pašvaldība ir izstrādājusi un apstiprinājusi programmu *AGGIORN.ARTI*, kas amatsneciem piedāvā apmācību un tehnisko palīdzību. *AGGIORN.ARTI* piedāvā pielāgotus moduļus, kas veidoti tā, lai sasniegtu izvīrītos mērķus ar iedarbīgiem rezultātiem ar rīkotiem grupu semināriem (līdz 6 dalībniekiem) vai viens pret viens par šādiem tematiem: fotogrāfija, attēlu digitālā apstrāde, izdevumu pārvaldīšana un produkta cenas veidošanās, finansiālā pieejamība, tīmekļa un digitālā saziņa, mājas lapu dizains. Laikā no 2014. gada februāra līdz aprīlim *AGGIORN.ARTI* sniedza konsultācijas amatsneciem gan no Konventino, gan arī tālākiem reģioniem. Šīs konsultācijas tika sniegtas, balstoties uz individuālu pieeju, lai inovāciju ieviešanas procesā radītu pozitīvu iespaidu uz mazo un vidējo uzņēmumu darbību, radot biznesa kontaktu apmaiņas tīklu ar padomdevējiem visdažādākajos jautājumos.

Florenses pašvaldība īsteno visaptverošu politiku, lai veicinātu mākslinieciskās un laikmetīgās mākslas izaugsmi, un nākamo trīs gadu laikā pielietotie paņēmieni tiks pilnveidoti un dažādoti, lai paplašinātu to ietekmi. *Conventino* centrs būs politikas paņēmienu centrs un tiks apvienots ar finansiālās pieejas pakalpojumiem, apmācībām un tehnisko palīdzību programmas *AGGIORN.ARTI* ietvaros. Īpaša politika iepazīstinās ar noteikumiem un juridiskiem līdzekļiem, kas paredzēti apmācībām, uzņēmumu biznesa kontaktu tīkla veidošanai, pieejai tirgum, inovācijām un mākslinieciskās un laikmetīgās amatsnecības integrācijai un tūrismam.

Pašvaldība arī meklē veidus, kā radīt un vadīt zīmolu mākslinieciskajai un laikmetīgajai amatsnecībai, lai mazinātu sociālo lētā darbaspēka dempingu izstrādājumiem, kas ražoti ārzemēs, taču tiek laisti apgrozībā Florencē.

Florenses pašvaldība turpinās īstenošanas procesu līdz ar trešo tematisko Toskānas Ģenerālplāna mērķi (*POR CREO FESR TOSCANA 2014-2020*), kas saucas „Mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas veicināšana, zemkopības sektors, zivsaimniecība un akvakultūra”. Mākslinieciskās un laikmetīgās amatsnecības sektora aktivitātes būs, galvenokārt, vērstas uz:

- Uzņēmējdarbības veicināšanu, atvieglojot jaunu ideju ekonomisko attīstību un jaunu uzņēmumu dibināšanu ar biznesa inkubatoru palīdzību;
- Mazo un vidējo uzņēmumu modeļu attīstību un ieviešanu internacionāli.

2.2. Nacionālā Itālijas pašvaldību asociācija Toskānā

Partnera profils

Toskāna ir reģionālā Nacionālās Itālijas pašvaldību asociācijas institūcija, kas apvieno 283 Toskānas pašvaldības. ANCI Toskāna ir institucionāla pārstāvniecība, kas nodrošina pakalpojumus Toskānas pašvaldībām. Tās aktivitātes tiek organizētas starp Toskānas reģiona pašvaldībām, citām vietējo autonomiju asociācijām un sabiedrību, kā arī caur sanāksmēm, informācijas apmaiņu, analīzi un pieredžu apmaiņu. ANCI Toskāna atbalsta visas vietējo varasiestāžu aktivitātes, izplatot veiksmīgas prakses piemērus dažādas kompetences laukos, tādā veidā prakses padarot pieejamas gan pieredzējušām vietējām varasiestādēm, gan mazāk pieredzējušām.

22

Komunikācija ir ANCI Toskāna stratēģiskā aktivitāte un galvenais attiecību uzturēšanas instruments ar pašvaldībām un citām sabiedriskām institūcijām, kas dod savu ieguldījumu vietējā attīstībā.

Apraksts

ANCI Toskāna galvenais ieguldījums sadarbības satura veidošanā ir dalīšanās ar pieredzi komunikācijas jautājumos un projekta rezultātu izplatīšana. Sadarbojoties ar Toskānas Mākslinieciskās un tradicionālās amatniecības centru (ARTEX), ANCI Toskāna ir iesaistījusi vairākas pašvaldības pieredzes apmaiņas procesā, iepazīstinot tās ar veiksmīgām praksēm, lai atbalstītu amatniecības sektoru vietējā līmenī. Vietējās politikas veidotāji no tādām pašvaldībām kā Colle Val d'Elsa, Pietrasanta, Prato ir devuši savu ieguldījumu politikas veidošanā Toskānas amatniecības sektorā, un ir daudz ieguvuši no pieredzes apmaiņas ar projekta partneriem. Šis process ir radījis sadarbību, kas turpinās starp Toskānas pašvaldībām, projekta partneriem un ieinteresētajām pusēm.

2.3. Institut national des Métiers d'Art (INMA)

Partnera profils

Nacionālais amatniecības institūts (INMA) dibināts 2010. gadā. Tā ir daļēji publiska institūcija, kuras darbības nozare ir amatniecības industrija, kas Francijas ekonomikā ir sektors ar lielu izaugsmes potenciālu. Kultūras un komunikācijas ministrijas un Amatniecības, tirdzniecības un tūrisma ministrijas pārraudzībā INMA ir valdības apstiprināta sabiedriskas nozīmes institūcija.

INMA loma ir paredzēt sektora nākotni un sagatavoties tai, izstrādājot priekšnosacījumus, kas nepieciešami ilgtermiņa izaugsmei. INMA apvieno visus sabiedriskos un privātos sektora dalībniekus un attīsta kompetenci gan valstiskos, gan starptautiski nozīmīgos jautājumos.

INMA veicina komunikāciju starp privātajiem un publiskajiem dalībniekiem iniciatīvu formā un ar eksperimentu palīdzību, savienojot amatniecības nozari, dizaina un māksliniecisko nozari, ieskaitot starptautiskas radošās darbnīcas, darba komitejas un Slow Made kustības ideju laboratorijas.

Institūts dalās ar savu pieredzi un kompetenci ar nacionālās attīstības projektu sponsoriem caur reģionālās korespondences tīklu.

24

Ateliers Christofle photo Augustin D tienne - INMA

Apraksts

Amatniecību var definēt kā trīs kritēriju kombināciju: tā ietver specifiskas zināšanas par materiālu apstrādi un pārveidošanu, tā rada unikālus mākslinieciskus priekšmetus un demonstrē profesionālu meistarību.

Francijā likumu, kas attiecas uz amatniecības nozarēm, tirdzniecību un mazajiem uzņēmumiem, pieņēma Senāts 2014. gada 17. aprīlī. Tajā tiek definēta amatniecība, un tā oficiāli tiek atzīta par ekonomiskā sektora daļu ar savām tiesībām.

Saskaņā ar 20. Punktu, tā ir mantojuma neatkarīga ražošana, radišana, pārveidošana, atjaunošana un restaurācija, ko raksturo roku darbs un ar to saistītā tehnika, materiāli, kuru pielietošanai nepieciešams mākslinieciskais ieguldījums. Šī definīcija nodrošina juridisku sektora atzīšanu, padarot to vieglāk identificējamu. Sektora strukturēšana un definēšana palīdz aizstāvēt tā intereses un noteikt problēmas, ar ko sektors saskaras, piemēram, statūti, nodokļi vai pensiju režīms.

Šobrīd Francijā amatniecības sektorā ir vairāk nekā 38 000 uzņēmumu. Daži uzņēmumi pārstāv sabiedrībā pazīstamās nozares, piemēram, kokapstrāde vai juvelierizstrādājumu ražošana. Citi, savukārt, pārstāv retākas mākslas, piemēram, salmu, niedru jumtu darināšana, cimdu darināšana, zīdspiedes apdruka, kas bieži ir mazi vai vidēji uzņēmumi, taču nereti arī pavisam mazas darbnīcas vai ražotnes. Amatniecība kā reģionu kultūras mantojuma daļa dod savu ieguldījumu reģiona dinamikā. Tā simbolizē franču dzīvotmāku, kas pozitīvi ietekmē reģionu tūrisma attīstību.

Lai nodrošinātu ar daiļamatniecību saistīto zināšanu nodošanu tālāk, Francija piedāvā visdažādākās apmācības vairāk nekā 1000 organizācijām. Jauniešu un pieaugušo apmācīšana var palīdzēt attīstīt kultūru un saglabāt zināšanas. Motivācija, aizrautība, inovācija, uzņēmējdarbība ir mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības elementi un cilvēka attīstības veicinātāji.

INMA vēlējas pievienoties Innocrafts projektam, lai dalītos ar savu pozitīvo pieredzi mazo amatniecības uzņēmumu atbalstīšanā. Šī pozitīvās prakses un zināšanu apmaiņa ļauj INMA veidot amatniecības nākotni Francijā, kas ir institūta loma, ko tam piešķirusi Ekonomikas Ministrija.

INMA un tā reģionālo sadarbības partneru uzmanību piesaistīja vairākas projekta dalībnieku īstenotās aktivitātes.

Seminārā Burgā INMA bija ieinteresēts „CRAFTed” aktivitātēs, par kurām stāstīja Īrijas Amatniecības padome. „CRAFTed” programma „Dzīves prasmju apgūšana sākumskolā” bērniem dod iespēju apgūt dažādas specifiskas amatniecības prasmes izglītojošās programmās. CRAFTed piedāvā apmācību un atbalstu skolotājiem, sniedzot iespēju sākumskolas vecuma bērniem radoši izpausties un veicina sadarbību starp skolotājiem un amatniekiem. Programma orientēta uz to, kā amatniecības iemaņu attīstīšana var kalpot kā palīgīdzeklis mācību metodoloģijā ar uzsvāru uz projektā iesaistīto bērnu pamatprasmju attīstīšanu (matemātika un literatūra).

INMA ir darbojies, lai atdarinātu šo praksi Montpeljē rajonā, un sazinājās ar vietējām iestādēm (mēriju, kopienu, Galveno padomi, Montpeljē akadēmiju), kas varētu atbalstīt šo iniciatīvu. Nākamais nepieciešamais solis ir mācību vizīte Īrijā.

Citas INMA saistošas prakses ietver sadarbības veicināšanu starp kvalificētiem amatniekiem un dizaineriem, piemēram, FUSE, par kuru informēja Īrijas Amatniecības padome un Oficios Singulares, ko prezentēja Barcelonas Tirdzniecības palātas pārstāvji.

Šie projekti pievienojas eksperimentālajām darbībām, ko vada INMA, kas saved kopā amatniekus un dizainerus, piemēram, meistarklasi ar jaunajiem profesionāļiem un jaunajiem dizaineriem Leonardo da Vinči „Māksla un dizaina amatniecība Eiropā” programmas ietvaros, kur organizēta radošā darbnīca LAB A JOUR Eiropas Amatniecības dienas ietvaros 2014. gadā. Šī darbnīca, kas organizēta nedēļas nogalē, apvieno studentu un jauno mākslas, lietišķās mākslas un dizaina amatniecības profesionāļu prasmes un radošumu. INMA galvenie izaicinājumi ir dialoga veicināšana starp disciplinām un tehnoloģiju un zināšanu savienošana.

Šie divi projekti, kas tika prezentēti Innocrafts semināros, tiks rūpīgi pētīti, lai tos varētu pielāgot Francijā.

Mācību braucieni Innocrafts projekta ietvaros ir snieguši reālu priekšstatu par mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektoru Eiropā. Mācību braucieniu laikā tikuši izcelti vairāki būtiski punkti:

- ~ Dotācijas jaunajiem uzņēmējiem – mācību brauciens uz Reimsu,
- ~ Palīdzība nodarbinātībā – mācību brauciens uz Rīgu un Burgu,
- ~ Ar tūrismu saistītas mākslas uzņēmumi – mācību braucieni uz Rīgu un Burgu,
- ~ Tradicionālo zināšanu saglabāšana – mācību brauciens uz Viļņu un Rīgu.

26

Šīs tēmas saskaras ar mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora izaicinājumiem Francijā no ekonomiskā viedokļa, tādēļ ir interesanti redzēt, kā katra valsts piedāvā tos apgūt.

Notika arī diskusijas semināru laikā, kas palīdzēja izvērtēt nākotnes sadarbības iespējas.

Colle Val d'Elsa pilsētas pārstāvji bija ļoti ieinteresēti Francijas pieejā Nacionālajā Meizentāles Stikla mākslas centrā (CIAV), kas tika prezentēts seminārā Turku.

Šī projekta rezultāti tiks prezentēti caur aktivitāšu īstenošanu, ko paredzējis INMA ar konferenču, starptautisku sanāksmju, pētījumu komisiju un informācijas brošūru palīdzību. Rezultāti tiks prezentēti INMA partneriem un attiecīgajām ministrijām.

INMA ir pašreiz iesaistīts arī citās Eiropas programmās, ieskaitot Leonardo da Vinči programmu AVANT CRAFTS, kuras mērķis ir noteikt pozitīvu pieeju sākotnējā mācekļu apmācībā mākslā un amatniecībā.

INMA arī plāno pieteikties Creative Europe programmai, lai apvienotu Eiropas valstis pasākumā Eiropas Mākslinieciskās amatniecības dienas.

2.4. Sabiedriskais nodibinājums *Al-Andalusas mantojums*

Partnera profils

El Legado Andalusi ir sabiedrisks nodibinājums, kas aizsāka iekšzemes tūrisma apvienošanu ar tradicionālo un moderno amatniecību Andalūzijā (Spānijā) ar vairākiem saistošiem piedāvājumiem tās viesiem, piemēram, vēsturisko un tradicionālo ceļu attīstīšana.

28

Nodibinājums darbojas pie vairākiem Eiropas projektiem, kas paredzēti, lai nostiprinātu tādas nozares kā rokdarbi, tirgošanās, iekšzemes tūrisms, un lai paaugstinātu nodarbinātības līmeni un veicinātu uzņēmējdarbību, kā arī iekļautu nelabvēlīgās situācijās esošas sabiedrības grupas. Nodibinājums nesēn ir parakstījis līgumu, kura ietvaros tas atbalsta mazos un vidējos uzņēmumus un pašnodarbinātos, kas sniedz savu ieguldījumu vietējā un lauku attīstībā, ieskaitot rokdarbus. Šī līguma, kas orientēts uz Kalifāta ceļu (Córdoba to Granada), mērķis ir darbavietu veidošana, it sevišķi jauniem cilvēkiem, sievietēm un citām grupām, kam ir grūtības iekļauties darba tirgū.

Anotācija

Andalūzijas atšķirīgais tradicionālais raksturs ir skaidri redzams tās mākslā un daiļamatniecībā. Lai arī ir vērojama tendence modernizēties, daudzveidīgie tradicionālie rokdarbi ir tikuši saglabāti, padarot reģionu par svarīgāko šādu izstrādājumu ražotāju. Andalūziešu amatnieki ir noskaņoti saglabāt autentiskumu un produkcijas vitalitāti ar tradicionālo aktivitāšu atdzīvināšanu un atjaunošanu.

Andalūzijas amatniecības vājā puse ir pieeja tirgum, kas samazina pārdošanas cenas un apjomus, un daži tradicionālie amati ir nolemti izzušanai bez piemērotas preču realizēšanas vietas. Vājā atjaunošanās savienojumā ar gados jaunu amatnieku trūkumu, kas nodrošinātu amatu turpmāku pastāvēšanu, apdraud amatniecības nozaru pastāvēšanu nākotnē. Ja tiktu atvieglota jaunu amatnieku ienākšana nozarē un tiktu iesaistītas modernās tehnoloģijas, mākslinieciskā un laikmetīgā amatniecība Andalūzijā varētu pastāvēt bez apdraudējuma.

Amatniecības sektoram Andalūzijā pašreiz ir vairāki uzdevumi:

- palielināt amatniecības uzņēmumu efektivitāti,
- veicināt sadarbību starp uzņēmumiem,
- regulu attīstība,
- informācijas apmaiņas un pētniecības izvērsšana sektorā.

Socioekonomiskā, kulturālā un vēsturiskā amatniecības nozīme un Andalūzijas cilvēku ciešā saikne ar tradicionālo amatniecību bija iemesli tam, lai Andalūzijas Reģionālā pašvaldība un Andalūzijas Sabiedriskais nodibinājums Al-Andalusas mantojums izvirzītu par mērķi mākslinieciskās amatniecības sektora regulēšanu un veicināšanu.

Ir formulēta mērķu un izaicinājumu kopa, kas ir primāra mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības attīstībai:

- Marķējums Andalūzijas amatniecības izstrādājumu atpazīšanai,
- Strauja modernizācija – ražošanas inovācijas un dizains, lai varētu laist apgrozībā konkurētspējīgus produktus, kam būtu pieejama cena un augsta kvalitāte,
- Sadarbības nostiprināšana un amatnieku iesaistīšana vietējās asociācijās,
- Identifikācija un teritoriju apsekošana, kas varētu būt noderīga amatniecībā,
- Sektora atjaunošanas process.

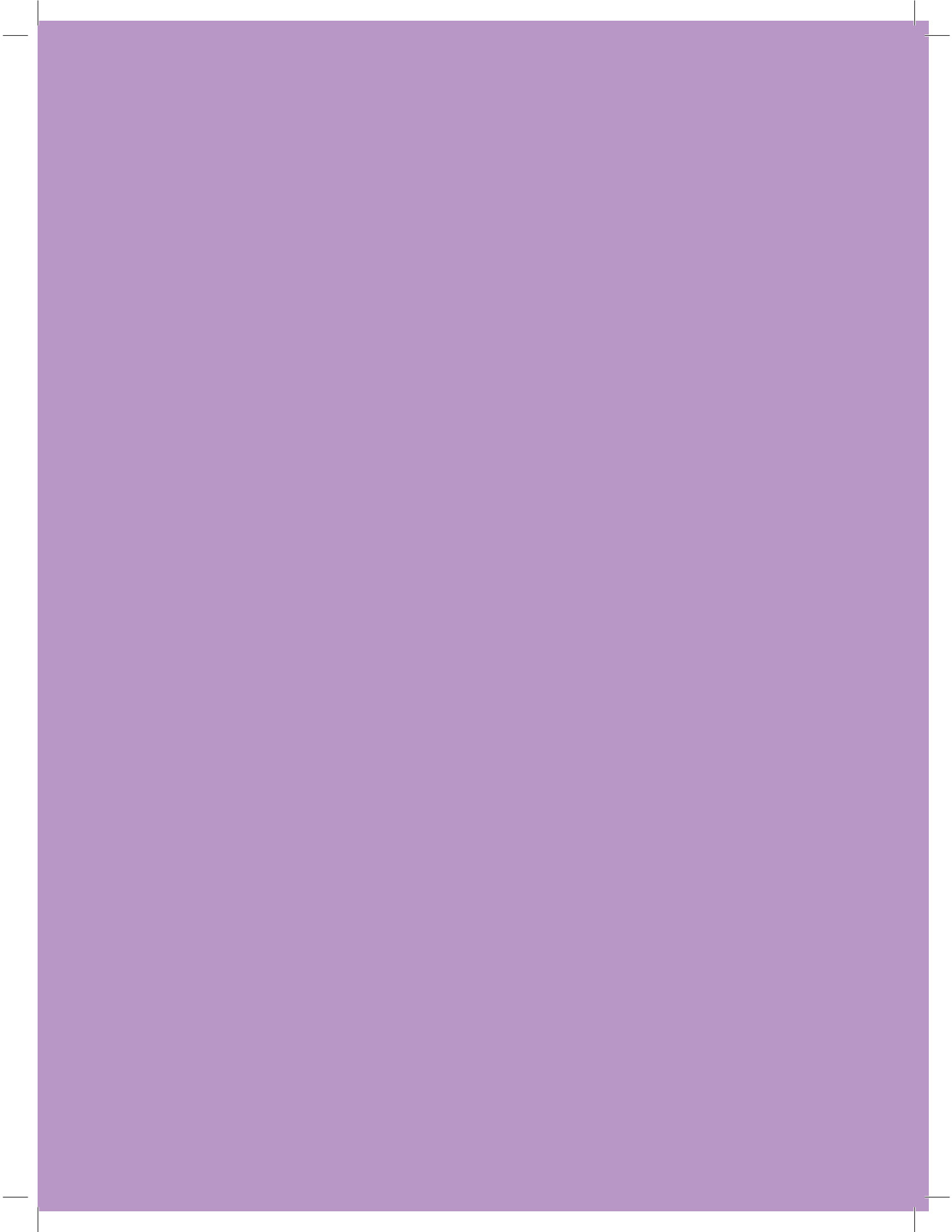
Kā piemērs vietējai/reģionālai politikai vai līdzeklim, kas uzlabots mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektorā projekta laikā, esam minējuši Alcaicería del Milenio, Andalūzijas viduslaiku tirgu, ko organizējusi mūsu institūcija Granadas Karalistes Tūkstošgades atceres ietvaros (2013).

Tas bija izbraukuma tirgus, kurā iesaistījās pilsētas, kas saistītas ar Granadas Karalisti (Granada, Jaén y Almería, Spānijā). Šie pievilcīgie viduslaiku tirdziņi atsvaidzināja atmiņā senas tradīcijas, kas izdzīvojušas līdz mūsdienām, savijot vēsturi, mākslu un amatniecību. Alcaicería del Milenio nodarbināja 70 kvalificētus amatniekus un kalpoja kā lielisks ieskats reģiona amatniecības tradīcijās.

Starp nākotnes darbībām, kas ieplānotas amatniecības uzņēmējdarbībā Al-Andalusas mantojuma ceļa ietvaros, nodibinājums nesē ir parakstījis līgumu ar CAESA-PA – institūciju, kas orientēta uz mazo un vidējo uzņēmumu un pašnodarbināto atbalstīšanu, lai sniegtu ieguldījumu vietējā un lauku attīstībā, ieskaitot amatniecību. Šis līgums, kas orientēts uz Kalifāta ceļu, ir tendēts uz jaunu darbavietu veidošanu amatniecības, viesmīlības, tirdzniecības sektorā, it sevišķi jauniem cilvēkiem, sievietēm un sabiedrības grupām, kam ir grūtības iekļauties darba tirgū.

Kalifāta ceļš (Granada – Kordova) apvieno divus ievērojamus māksas un arhitektūras pieminekļus Al-Andalusā – Lielo Kordovas mošeju un Alhambras pili Granadā. Šie divi izcilie pieminekļi, kas atzīti par Pasaules mantojuma objektiem, ir arābu Spānijas kultūras krāšņuma apliecinājums. Visa šī ceļa laikā viesi var atklāt vietas, kur Kordovas kalifāts izvērta savu ietekmi, atstājot aiz sevis cietokšņus, tempļus, lielisku arhitektūru un visdažādākos mākslas un amatniecības paraugus. Šis ceļš veido maršrutu plānu, ar kuru iepazīt Al-Andalusas mantojumu.

Ar šo izvirzīto mērķu palīdzību sabiedriskais nodibinājums Al-Andalusas mantojums uzlabos apmācības, kas orientētas uz nodarbinātības kvalitātes paaugstināšanu un cīņu pret pašapziņas trūkumu darba tirgū. Šis apmācības nodos tālāk nodarbinātības veicināšanas idejas kultūras un lauku tūrisma nozarē Andalūzijā. Tās būs paredzētas sievietēm-uzņēmējām, kas vēlas darboties jaunā nozarē, piemēram, kultūras tūrismā.

2.5. Bistrītas pašvaldība

Profils

Bistrītas pašvaldība ir izvirzījusi sev par uzdevumu jaunu iestāžu izveidošanu vietējo mākslinieku un amatnieku vajadzībām, kā galveno mērķi formulējot spēju nodrošināt jaunus amatniekus ar darbnīcām un preču pārdošanu, lai tos iedrošinātu turpināt darboties mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektorā.

Tādēļ Bistrītas pašvaldība vēsturiskā un atjaunotā ēkā ir izveidojusi Tradicionālās mākslas centru „Casa Cu Lei”, kurš kalpo kā biznesa inkubators jaunajiem amatniekiem, kurā tiem tiek piedāvātas telpas darbnīcām un izstāžu rīkošanai. Pārstāvētas tādas jomas kā tēlniecība, keramika, gleznošana, aušana, reliģiskā māksla, restaurācija un citu mākslas darbu veidošana.

Tradicionālās mākslas centrā “Casa Cu Lei” tiek organizētas foto un plastiskās mākslas izstādes, grāmatu izdošana, amatniecības darbnīcas un praktiski paraugdemonstrējumi apmeklētājiem, tiek rīkotas radošās darbnīcas studentiem un izstādes skolās, tiek organizētas akcijas pilsētas vārda popularizēšanai, centra darbnīcās radītie darbi tiek izstādīti valsts un starptautiskās izstādēs.

32

Apraksts

Bistrītas ekonomiskā attīstība ir tieši atkarīga no tekstila ražošanas, stikla darbnīcām, plastiskās mākslas darbiem un mākslinieciskās amatniecības darbiem. Bistrītas pašvaldība ir spējusi uzturēt aktīvu mākslinieciskās amatniecības sektoru, taču vietējo politiku attīstība atpaliek.

Vietējā mērogā mākslinieciskā un laikmetīgā amatniecība ir apdraudēta: no vienas puses, trūkst ieinteresētības no jauniešu puses, kuri nejūtas motivēti apgūt amatnieku prasmes. No otras puses, vietējo iestāžu pielietotie līdzekļi jaunu uzņēmēju atbalstam nav pietiekami, lai veicinātu ražošanu un arī piesaistītu cilvēku interesi tradicionālajai mākslai.

Bistrītas pašvaldība īsteno projektu, kura ietvaros tiks dibināts amatniecības centrs, kura mērķis ir kalpot vietējās ekonomikas attīstībai. Projekts atbalsta visas iniciatīvas, kas ir darbībā un kuras organizē un realizē profesionālu amatnieku asociācijas un ieinteresētās puses, kas līdzfinansē projektus, tādējādi veicinot uzņēmējdarbību un mazo un vidējo uzņēmumu dibināšanu.

Bistrītas pašvaldība atbalsta populāros māksliniekus, aicinot tos uz nozīmīgiem mākslas un kultūras pasākumiem pilsētā, piemēram, Bistrītas Pilsētas dienas, Bistrītas Viduslaiku svētki un Folkloras festivāls „Zamfiras kāzas”, kurā tiem tiek nodrošinātas telpas izstādēm, lai tie varētu piedāvāt tirdzniecībai savus darinājumus. Tiek arī ievēroti noteikumi, lai amatniekiem nebūtu jāsaskaras ar negodīgu konkurenci ar tirgotājiem-starpniekiem, kas pārdod pazīstamas preces par ļoti zemām cenām, kas parastam pircējam var šķīst roku darbs. Tādēļ Bistrītas pašvaldības nodrošinātās telpas atrodas teritorijā, kas rezervēta tikai amatnieku viesiem, parasti – pilsētas vēsturiskajā centrā.

Bistrītas pašvaldība, piedaloties šajā projektā kā sadarbības partneris, ierosināja radīt jaunas iespējas pazīstamiem māksliniekiem. Viena no idejām, kas tikusi izvērtēta projektā, ir jauno amatnieku nodrošināšana ar izstāžu telpām bez maksas. Šādā veidā jaunie amatnieki tiek iedrošināti turpināt darboties nozarē, un pašvaldība, savukārt, gūst labumu, jo ar izstādēm tiek piesaistīti tūristi. Vēl viens

Innocrafts sadarbības mērķis ir noteikt elementus no četrām galvenajām projekta tēmām ar potenciālu tikt pielāgotiem vietējām vajadzībām un attīstīt paņēmienus un politiku, kas atbalstītu uzņēmējdarbību un jaunu mazo un vidējo uzņēmumu dibināšanu, lai šādā veidā varētu amatniecības sektoru pārveidot modernākā vietējās ekonomikas nozarē.

Tā kā Innocrafts sadarbības projektā, galvenokārt, iesaistās vietējās varasiestādes un institūcijas, kas pārstāv pilsētas, kurās ir UNESCO Pasaules mantojuma objekti, piemēram, Florence, Parīze, Reimsa, Rīga, Viļņa, Budapešta, Barselona un Grenada, kas pasaulē pazīstami kā neatkārtojama kultūras, arhitektūras un mākslas mantojuma daļa, politiku attīstīšana būs ar potenciālu ietekmi uz radošo un kultūras industriju, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu dibināšanu.

Praktiskā pieeja "Vecchio Conventino" ietverta tēmā par biznesa modeļiem un biznesa atbalsta servisiem, un tās veicinātājs ir Florences pašvaldība ar Florences Amatniecības fondu. Pēc vietēja mēroga "Vecchio Conventino" izvērtēšanas kopā ar amatniekiem, kas darbojas tradicionālās mākslas centrā "Casa cu Lei", ir noteikti un pielāgoti vietējām vajadzībām potenciāli pārņemamie un ieviešamie "Vecchio Conventino" elementi, kas varētu padarīt Bistrītas vietējās politikas modeli inovatīvāku.

Bistrītas pašvaldības piedalīšanās projektā, pieredzes apmaiņa un mācību braucieni Innocrafts ietvaros, sniedza šādus rezultātus:

1. Jaunas idejas mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora izaugsmes veicināšanai, piemēram, datubāzes izveidošana, kurā būtu apkopoti zināmie mākslinieki un amatnieki no Bistrītas un tās rajona, ar kuras palīdzību jaunpienācējiem būtu iespēja gūt vietēju, valstisku un starptautisku atpazīstamību.
2. Sadarbības veicināšana starp jaunajiem māksliniekiem un amatniekiem ar mērķi radīt inovatīvus produktus ar plašāku un drošāku pieeju tirgum.
3. Vietējā notikumu kalendāra pārplānošana, radot personalizētus standus un rīkojot gadatirgus ar noteiktiem datumiem un rīkošanas vietu Bistrītas vecpilsētas centrā. Vidējā un ilgtermiņā Bistrītas pašvaldība cer regulāri turpināt mērķa grupu sanāksmes, lai varētu veidot dialogu starp māksliniekiem un amatniekiem, un spēt nodrošināt tos ar ērtu un radošu ideju ģenerēšanas vietu.

Cilvēkresursu attīstība, kas atbalstītu mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektoru, būs izaicinājums, ar ko jāsaskaras. Šajā vīzijā tradicionālās mākslas centram „Casa cu Lei” ir obligāti piesaistīt aizvien vairāk un vairāk profesionāļu pakalpojumiem, ko centrs sniedz māksliniekiem un amatniekiem Bistrītā.

Pašvaldība cer turpināt savu darbību, izmantojot Innocrafts projektā iegūto pieredzi, piedaloties citos Eiropas projektos kā partneri vai galvenie partneri, lai spētu nodrošināt dažādas iespējas un līdzekļus, ar kuriem attīstīt un motivēt vietējos māksliniekus un amatniekus.

2.6. Reģionālā pašvaldību asociācija „Stara Planina”

Partnera profils

Reģionālā pašvaldību asociācija (RPA) *Central Stara Planina* ir organizācija, kas apkopo 15 bulgāru pašvaldības ar kopumā 350 000 iedzīvotāju. Tās mērķis ir dalīties pieredzē ar partneriem Eiropā un ārpus tās, sniegtot informāciju par labas prakses apmaiņu, uzlabot publisko piekļuvi informācijai par ES politiku un iniciatīvām, kas tieši ietekmē iedzīvotājus, rosināt iesaistīties amatniecībā jauniešus, atbalstīt ekonomisko izaugsmi reģionā u.c.

Biedrības dalība INTERREG IVC projektā ar projektu Radošā Izaugsme (2009 - 2011) provedi pierādīja RPA, ka tai jāturpina darbība, lai atbalstītu radošo industriju. No vienas puses, mākslai un amatniecībai mūsdienās ir liels potenciāls tālākai izaugsmei. No otras puses, MLA ir nepieciešama efektīva politika uzņēmējdarbības attīstībai un atbalstam, lai nozare kļūtu par nozīmīgu vietējās ekonomikas sektoru.

34

Apraksts

RPA *Central Stara Planina* ir izrādījusi lielu interesi par šādām praksēm, kas varētu tikt īstenotas reģiona pašvaldībās:

1. *Oltrarno Call* (Florence pašvaldība)
2. Viļņas etnogrāfiskās, daiļamatniecības un darījumu programma (Viļņas Vecpilsētas atjaunošana aģentūra)
3. FUSE (Īrijas Amatniecības padome)
4. Pietrasanta: *Mākslas, amatniecības un kultūras tīkls* (Pietrasantas pašvaldība)

2.7. Burgas pašvaldība

Partnera profils

Burgas pašvaldība, kas atrodas Melnās jūras krastā, attīstības ziņā ir viena no dinamiskākajām Bulgārijas pašvaldībām. Burga ir ceturrtā lielākā pilsēta Bulgārijā un svarīgs tūrisma centrs.

Daiļamatniecības attīstīšana, kā arī uzņēmējdarbības un mazo un vidējo uzņēmumu dibināšanas veicināšana ir Burgas pašvaldības attīstības plāna prioritātes. Burgas pašvaldība darbojās Kultūra 2007-13 projektā „In Hand”, kura mērķis bija mazināt distanci starp izteiksmes veidiem mākslā, dizainā, amatniecībā, sasniedzot izteiksmes brīvību un radot nepieciešamos apstākļus, lai amatniecības darbiem dotu pievienoto vērtību ar inovāciju un izpētes palīdzību. Pašvaldība sadarbibā ar Reģionālo Amatniecības kameru ir strādājusi pie vairākām iniciatīvām, kas saistītas ar daiļamatniecības atdzīvināšanu un turpmāku attīstīšanu, ieskaitot Amatniecības centra dibināšanu ar daudzfunkcionālu izstāžu halli un radošajām keramikas un podniecības, vara apstrādes un kokgrebšanas darbnīcām. Burgas pašvaldība nesēn īstenojusi projektu par pašvaldības sabiedriskā uzņēmuma „Sea Signs” dibināšanu, kurā kā roku darbi tiek gatavoti svētku suvenīri. Projekta finansētājs bija programma „Cilvēkresursu attīstība”, un projekta mērķis bija radīt jaunas iespējas sabiedriskās līdzdalības veicināšanai. Uzņēmums nodrošina darbavietas cilvēkiem, kam ir grūtības iekļauties darba tirgū, un tajā pašā laikā tas sniedz ieguldījumu pilsētas tūrisma attīstībā. Pašvaldība cieši sadarbojas ar Burgas biznesa inkubatoru.

Burgas pašvaldība atbalsta jaunatnes organizāciju dibināšanu amatniecības sektorā, lai sekmētu inovatīvāku pieeju amatniecībai un ieviestu jaunākās tendences, modernākus veidus un metodes, ar kurām senus amatus padarīt mūsdienīgākus. Mērķis ir veicināt uzņēmējdarbību amatniecības sektorā, nodrošinot nākamās paaudzes amatnieku apmācību.

Apraksts

Pēdējo gadu laikā Burgā mākslas un amatniecības sektors ir saistījis lielu interesi kā iespēja uzņēmējdarbības izvēršanai. Tas tā ir, galvenokārt, tādēļ, ka vietējā sabiedrība ir ieinteresēta šāda veida amatniecības izstrādājumu ražošanā, popularitāti gūst tā sauktā „roku darba” (hand made) kultūra.

Visas praktizētās pieejas, kas tika prezentētas Innocrafts projekta Apvienotajā starpreģionālajā apmācībā, ir padziļinājušas Burgas pašvaldības izpratni par uzņēmējdarbības veicināšanu amatniecības sektorā. Dažas no pieejām ir samērā inovatīvas un vēl nav tikušas izmantotas Burgas reģionā, kamēr citas ir līdzīgas tām, kurām jau ir sava vieta amatniecības un mākslas sektorā.

Burgas pašvaldība ir centusies identificēt tos veiksmīgos labās prakses piemērus, kurus prezentējuši sadarbības partneri un kuri var ienest jauninājumus amatniecības sektorā, un kurus būtu iespējams ieviest Burgas reģionā. Burgas pašvaldība ir orientējusies uz tiem veiksmīgajiem partneru labās prakses piemēriem, kas varētu uzlabot vietējo politiku, kas paredzēta, lai attīstītu amatniecības sektora uzņēmējdarbību un veicinātu komunikāciju ar tādu aktivitāšu palīdzību kā radošās darbnīcas studentiem, ideju laboratorijas, semināri ar amatnieku un mākslinieku piedalīšanos un profesionālie kursi jauniešiem.

Burgas pašvaldība par sevišķi veiksmīgām labajām praksēm atzīst šādas iniciatīvas:

1. « Rencontres de la décoration en Champagne-Ardenne »;
2. ARTour il bello in piazza;
3. CRAFTed: Learning Skills for Life (Dzīves prasmju apgūšana);
4. Dizaina nometne;
5. Daiļamatniecības produkta dizaina lekciju kurss.

Balstoties uz detalizēto jaunajiem uzņēmējiem pieejamo iespēju analīzi amatniecības sektorā Burgas reģionā un vadoties pēc Innocrafts projekta ieguldījuma jaunu stratēģiju pieņemšanā mākslas un amatniecības attīstībā, esam secinājuši, ka lokālā politika amatniecības sektorā būtu jācentrē uz izglītību, biznesa kontaktu tīklu un amatnieku profesiju turpināšanu.

Innocrafts projekts veicinājis divu pastāvīgu pašvaldības uzņēmuma „Sea Signs” ēku atvēršanu divās tūristu iecienītās pilsētas vietās – pie kuģu piestātnes un Svētās Anastasijas salā. Pašvaldības sabiedriskais uzņēmums „Sea Signs” tika dibināts programmas „Cilvēkresursu attīstīšana” ietvaros. Mērķis bija integrēt cilvēkus, kas strādā šajā uzņēmumā, sabiedriskās istenošanas realizācijas platformā un dot tiem iespēju sniegt savu ieguldījumu pilsētas attīstībā caur mākslu un amatniecību. Pateicoties Innocrafts projektam, pašvaldības uzņēmums „Sea signs” jau ir izvietojis savus suvenīrus divos tūristu iecienītos Burgas objektos – Burgas piestātnē un Avētās Anastasijas salā netālu no Burgas. Innocrafts projekts ir arī rosinājis sadaļas izveidošanu tūrisma vietnē „Dodies uz Burgu” („Go to Burgas”), kurā izklāstītas reģiona vietas ar tradicionālām amatnieku darbnīcām.

Projekta ietvaros tika organizēti studentu un tūristu braucieni uz „Genger” Etnogrāfisko kompleksu, kurā tiek saglabātas un turpinātas vietējas amatniecības tradīcijas meistarīgu podnieku, varkaļu, grozu pinēju, grebēju darbnīcās, kas atzītas par piemērotām grupu saliedēšanas pasākumu organizēšanas vietām, jo kompleksā ir senas, pieredzējušu meistarū, darbnīcas.

Projekts ir veicinājis izstādes „Amatniecības rašanās. Kozareva paugurs. Neolītisma apmetne. Pirmsākumi mājražošanas pārvēršanai amatniecībā” atklāšanu. Saistošā arheoloģiskā ekspozīcija bija atvērta apmeklētājiem no 2014. gada 8. aprīļa līdz 24. aprīlim „Sea Casino” kultūras centrā Innocrafts Apvienoto starpreģionālo apmācību ietvaros.

Projekts arī palīdzējis aizsākt paraugdemonstrējumu un praktiskās mākslas un amatniecības aktivitāšu iekļaušanu pilsētas kultūras pasākumu programmās, piemēram, Inovatīvās mākslas festivālā „Turn on the City” („Ieslēdz pilsētu”) un „Shareno Kotle” festivālā.

Pateicoties Innocrafts projekta sanāksmēm un diskusijām, Burgas pašvaldība sākusī pievērst īpašu uzmanību amatniecības praktizēšanai un tās iekļaušanai festivālos. Šādā veidā tiek sasniegta publika un ikvienam iedzīvotājam ir tieša pieeja amatniecības izstrādājumiem. Gūstot aizvien lielāku atzinību liela mēroga pasākumos, amatniecības tehnikas piesaista interesi arī pēc festivālu beigām, kas ir īpaši svarīgi, jo nereti nelielām darbnīcām ir grūtāk kļūt atpazīstamām.

Noslēdzoties šim projektam INTERREG IVC ietvaros, Burgas pašvaldība plāno pieteikties kā galvenais partneris vai sadarbības partneris projektam Creative Europe. Galvenais projekta mērķis būs prezentēt plašākai publikai dažādu tautu laikmetīgo un tradicionālo mākslu, kā arī pieredzes apmaiņu un dalīšanās ar veiksmīgām pieejām sadarbības partneru starpā.

2.8. Barcelonas Tirdzniecības palāta

Partnera profils

Barcelonas Oficiālā Tirdzniecības, rūpniecības, pakalpojumu un kuģniecības kamera (BTP) atbild par uzņēmumu vajadzību pēc spēcīgas pārstāvniecības institūcijas, un nodrošina ilgspējīgu Katalonijas teritorijas attīstību ar sekojošu pasākumu kopumu: uzņēmējdarbības un uzņēmumu veidošanas veicināšana, reģiona uzņēmumu interešu aizsardzība, vietējās ekonomikas pētījumi un analīze, priekšlikumi stratēģiskajai plānošanai, uzņēmumu internacionalizēšanas atbalsts, biznesa apmācību organizēšana, inovācijas pakalpojumu pieejas veicināšana.

BTP ir uzņēmusies izaicinājumu informēt Katalonijas uzņēmējdarbības kopienu par Inovāciju stratēģisko nozīmi ekonomiskajā izaugsmē un konkurētspēju uzlabošanā. Tas tiek darīts sadarbības manierē, apvienojot pētījumu, attīstības un inovācijas procesu dalībniekus: universitātes un pētniecības centrus, pašvaldības un uzņēmumus. BTP veicina uzņēmējdarbības un uzņēmumu veidošanu mākslas un laikmetīgās amatniecības nozarē, atvieglo piekļuvi inovācijām un finanšu palīdzībai MVU un uzlabo piekļuvi valsts un starptautiskajam tirgum.

38

Apraksts

Dizains Barcelonā tiek augstu vērtēts. Katalonijas galvaspilsētai ir labs starptautiskais tēls attiecībā uz dizaina izstrādi, un tas atspoguļojas lielajā organizēto pasākumu skaitā (konferences, izstādes, darba grupas), kas tiek rīkoti ik gadu, iesaistot grafisko, produktu, telpu un modes multimediju dizainu. Lai gan aptuveni 20% no rokdarbu MVU Spānijā ir no Katalonijas, tie nav plaši zināmi un, jo īpaši Barcelonā, bieži paliek neievēroti. Rokdarbu nozare, īpaši ārpus Barcelonas, ir kļuvusi nedaudz novecojusi, jo ir bijusi paaudžu maiņa, un liela daļa aktīvāko amatnieku ir apguvuši amatu ģimenē, nevis mācījušies dizaina skolās.

Šajā kontekstā viens no BTP galvenajiem mērķiem ir apvienot dizainu un amatniecību, lai uzlabotu produktu dizainu un veicinātu jauninājumus, kā arī palīdzēt nozarei izstrādāt labāku mārketinga un zīmolu stratēģiju.

Rokdarbu ražošanu Barselonā un Katalonijā regulē mainīgā realitāte, kas ir bagāta iespējām, un, lai arī ir daudz mazo iniciatīvu, ir nepieciešamība pēc vērienīgiem projektiem kā, piemēram, FUSE, ko Innocrafts projektā prezentēja Īrijas Dizaina un amatniecības padome.

Stratēģijā nepieciešams izstrādāt īstermiņa izmēģinājuma shēmu, organizējot divu dienu konferenci, apvienojot biznesa un produktu analīzi, rīkojot seminārus, lai ģenerētu jaunas idejas un izstrādātu konsultāciju veidošanas metodiku, ko pielietot katrā seminārā. Šīs konferences, kas vērstas uz juvelierizstrādājumiem un tekstilrūpniecību, un kas saistīti ar modes pasauli, varētu kalpot kā sākuma punkts, kam sekotu ilgtermiņa shēma.

Tiklīdz būtu iegūti apmierinoši rezultāti ar nepieciešamajiem rādītājiem (iesaistīto amatnieku skaits, ekspertu dizaineru skaits, galaprodukti, zīmola pozicionēšana, amatnieku un dizaineru aptauja), šo pieredzi varētu pārnest uz citām spēcīgām nozarēm, piemēram, keramika un stiklapstrāde, kā arī ar tūrismu saistītās jomās.

Pastāv ievērojams potenciāls, lai ieviestu un attīstītu FUSE modeli, kas palīdzētu MVU internacionalizēšanā.

Ņemot vērā, ka Generalitat de Catalunya, Katalonijas reģionālās valdības, izstrādātā reģionālā politika ir laikposmā no 2013. gada līdz 2016. gadam, un ir, galvenokārt, saistīta ar ekonomikas atlabšanu un darbavietu radīšanu, veicinot pašnodarbinātību un MVU dibināšanu, rokdarbi varētu būt viena no nozarēm, kas gūst labumu no šī stratēģiskā plāna un gūst lielāku atpazīstamību. Plānā iekļauti arī ekonomiskās aktivitātes impulsi tirdzniecības un pakalpojumu nozarē (gadatirgi, privātstundas, finansēšana, amatniecības izstrādājumu mārketinga kanālu uzlabošana, tostarp paplašinot Emprementes de Catalunya fiziskās un interneta tirdzniecības vietas). Tas nodrošinās komerciālu atbalstu mazajiem rokdarbu ražotājiem, kuriem nav savu komerciālo infrastruktūru.

2.9. Rīgas dome

Partnera profils

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments īsteno domes politiku izglītības, kultūras un sporta jautājumos, strādā ar jauniešiem, darbojas integrācijas jomā, kā arī pārrauga izglītības, izglītības atbalsta, kultūras, sporta un brīvā laika institūcijas, kas atrodas Rīgas domes pārvaldībā.

Departaments pārvalda vairāk nekā 300 domes veidotas institūcijas: 156 pirmsskolas vecuma iestādes (bērnudārzi), 125 vispārējās izglītības pamatskolas un vidusskolas, 13 interešu izglībības centrus, 9 mākslas un mūzikas skolas, 5 neatkarīgas kultūras institūcijas, Rīgas pilsētas pašvaldības kultūras iestāžu apvienību, Rīgas Centrālo bibliotēku ar tās 39 filiālēm, profesionālo pūtēju orķestri „Rīga”, 11 sporta izglītības iestādes un Rīgas Izglītības un informatīvi metodisko centru. Departaments ir atbildīgs par budžeta plānošanu un investīciju izlietošanu, gada budžeta plānojuma salīdzināšanu un investīciju projektu izskatīšanu, kā arī to iesniegšanu Rīgas domes pārvaldībā esošajās izglītības, kultūras un sporta institūcijās.

40

Apraksts

Latvijā vēsturiski ir veidojusies specifiska tradicionālās amatniecības nozare- tautas lietišķā māksla, kas apvieno 7 pamata žanus – tekstils un tekstila rokdarbi, kokapstrāde, keramika un podniecība, metāla kalšana, klūgu un saknišu pišana, ādas apstrāde un rotu darināšana. Visās šajās nozarēs dominē mākslinieciskās vērtības. Kopā ar kultūras politikas dokumentos ietverto nozīmi, tautas lietišķā māksla norāda uz aktīvu indivīdu līdzdalību kultūras un mākslas mantojuma apzināšanas procesos. Liela mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora vērtība, ko atzīst visā pasaulē, ir iespēja piesaistīt profesionālus meistarus un grupu līderus, viņu iesaistīšana tiek finansēta no valsts vai pašvaldību fondiem.

Innocrafts projekta ietvaros tika veikts pētījums „Internacionalizācija, profesionālais tīkls un informācijas apmaiņa Amatniecības un mākslas sektorā – latviešu tautas lietišķā māksla”.

Pētījuma gaitā izvirzīti tuvākajā nākotnē īstenojami uzdevumi:

- saglabāt tautas mākslas mantojumu,
- aizsargāt un saglabāt novadu tautas mākslas savdabību,
- sekmēt izglītības iespējas tautas mākslā,
- veicināt sabiedrības informētību par tautas mākslas nozīmi,
- iekļaut Latvijas tautas mākslas aizsardzības pasākumus starptautiskās aktivitātēs.

Neskatoties uz senajām amatniecības tradīcijām Rīgā un Latvijā, Innocrafts projekts ir devis spēcīgu impulsu izpētīt pašreizējo situāciju amatniecības un mākslas sektorā. Pētījumā atklājās spēcīgi uzņēmumi un praktiski piemēri šajā sfērā, tomēr manāms arī informācijas trūkums par pašreizējo attīstību, kas liek izdarīt secinājumu, ka šī Latvijas kultūras mantojuma daļa nav pilnvērtīgi izpētīta un popularizēta.

Projekta laikā tika analizēts mākslas un amatniecības sektora stāvoklis gan Rīgā, gan citur Latvijā, kā arī tika veikta tautas lietišķās mākslas studiju vadītāju aptauja. Innocrafts projekts deva iespēju mazu uzņēmumu vadītājiem dalīties savā pieredzē un mācīties no citu valstu pieredzes.

Rīgas Centrālajā bibliotēkā tika organizēta tērpu skate „Radošais nemiers”, kurā piedalījās lietišķās mākslas amatnieki un amatieri, kurā dalībnieki un apmeklētāji tika iepazīstināti ar Innocrafts projektu. Vairāki mākslinieki un lietišķās mākslas amatnieki piedalījās projektā un ar lielu interesi iepazīnās ar citu Eiropas pilsētu pieredzi, iespējām tajās un video materiāliem, kas tika demonstrēti. Informācijas apmaiņa ir ārkārtīgi svarīga, projekts ne tikai ļauj cilvēkiem uzzināt ko vairāk par citu uzņēmumu pieeju no teorētiskā skatpunkta, bet arī dibināt kontaktus, kas var palīdzēt radīt jaunus kopprojektus.

„Satiec savu meistar!” ir turpinājums tradicionālo prasmju skolai, kas aizsākta 2009. gadā un iekļauta apvienotajā Eiropas projektā „Eiropas Mākslas un amatniecības dienas”. Amatnieki tika aicināti rīkot meistarklases, individuālās nodarbības, atvērtās darbnīcas, izstādes, lekcijas, lasījumus, koncertus, veidot deju iestudējumus u.t.t. Dalībnieki, Rīgas amatnieki un mācekļi no Rīgas amatniecības centra un tautas lietišķās mākslas studijām, piedalās šajā projektā katru gadu. Projekta gaitā bija vērojams, ka daudzi dalībnieki vēlas apgūt jaunas prasmes, lai pēc tam tās izmantotu savās māsaimniecībās vai lai dibinātu savus uzņēmumus.

Projekta laikā izveidojusies veiksmīga sadarbība starp Rīgas un Florences amatniekiem. Rīgas amatnieki ir apmeklējuši Florences Ziemassvētku tirdziņu, lai dalītos pieredzē. Norit darbs pie tā, lai tā kļūtu par tradīciju.

Amatniecības centru atvēršana ir kļuvusi par aktuālu ideju Latvijā. Amatniecības centros amatnieki var saglabāt esošās kultūras un vēsturiskās vērtības, attīstīt mākslas un tautas lietišķās mākslas sektoru, lai palielinātu tūristu interesi un lai integrētu amatniecības prasmes un izstrādājumus tūrismā, tādējādi veicinot reģionu ekonomisko un sociālo sfēru attīstību. Amatniecības centros regulāri tiek rīkotas izstādes un pasākumi, kas paredzēti mākslas un kultūras dzīves bagātināšanai, tajos pieejamas apskatei arī amatnieku darbnīcas.

Rīgā kultūras centrā „Iļģuciems” kopš 2011. gada darbojas amatniecības centrs, tāpat amatniecības centrs izveidots arī kultūras un tradicionālās mākslas centrā „Ritums” kopš 2013. gada.

Rīgas pašvaldības mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora nākotnes attīstības plāni ir daļa no pašvaldības ilgtermiņa attīstības plānošanas stratēģijām. Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (melnraksts) ir apstiprināta ar Rīgas domes lēmumu Nr. 302 22.10.2013. Sadaļā RV3 „Atpazīstamība un iekļaušanās kultūras vidē” Rīgas attīstības programmā 2014-2010 minētas mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības priekšrocības un trūkumi.

Balstoties uz stratēģiju, kultūras pasākumu daudzveidības nodrošināšana un tradicionālo vērtību saglabāšana tika izvirzīta par vienu no galvenajiem pašvaldības mērķiem no 2014. gada līdz 2020. gadam. Rīgas pašvaldība nodrošinās kultūras vides uzlabošanu un attīstīšanu, iespējas rīkot Dziesmu un deju svētkus, tradicionālos un mūsdienīgos pasākumus, kā arī nodrošinās Rīgas pašvaldības kultūras institūciju darbības uzlabošanu, piedāvājot jaunas interešu izglītības programmas un ar kultūru saistītas izglītības programmas dažādām vecumu grupām.

Dažas no šīm aktivitātēm ietver:

- Kultūras institūciju aktivitāšu atbalsts, vietējo uzņēmēju un tradicionālo amatnieku atbalsts, kas tiks sniegts ar jaunu produktu un pakalpojumu izstrādi materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai.
- Veicināt radošumu un kreatīvu brīvā laika pavadīšanu pašvaldības kultūras institūcijās.

Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana ir ārkārtīgi svarīga. Šim nolūkam pašvaldība atbalstīs dažādus tradicionālās kultūras izpausmes veidus, radot amatniecības centrus, attīstot un uzlabojot amatnieku apvienības. Pašreiz notiek darbs pie nemateriālā kultūras mantojuma likuma izstrādes. Rīgas pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta departaments plāno iesaistīties starptautiskos projektos, piemēram, *INTERREG Europe* un *Creative Europe*.

2.10. Viļņas vecpilsētas atjaunošanas aģentūra

Partnera profils

Viļņas Vecpilsētas atjaunošanas biroju 1998. gadā dibināja Viļņas dome, lai saskaņotu aktivitātes vecpilsētā, kas ir UNESCO pasaules mantojums objekts. Mērķis – sargāt kultūras mantojuma vērtības un nodrošināt vēsturiskās pilsētvides ilgtspējīgu attīstību. Programma sastāv no fiziskas ēku un sabiedrisku teritoriju saglabāšanas un autentisko ēku un to elementu restaurācijas, kultūras mantojuma īpašumu pārraudzības, kopienas izpratnes veicināšanas un tradicionālās amatniecības popularizēšanas, starptautiskās sadarbības iespēju attīstīšanas un Informācijas centra aktivitātēm. Viļņas Vecpilsētas atjaunošanas aģentūras programmas ietvaros paredzētas aktivitātes saistībā ar nemateriālo kultūras mantojumu, kas orientētas uz kopienas veidošanu un tradicionālās amatniecības veicināšanu. Amatniecības, etnogrāfijas un darījumu programma ir iekļauta Viļņas pilsētas stratēģiskajā plānā līdz 2020. gadam. Amatniekiem un māksliniekiem piemērotas nomas atlaides pašvaldības īpašumos vecpilsētā, ja amatnieki rīko rokdarbu izstādes, pārdod savus izstrādājumus un piedalās ražošanas procesa paraugdemonstrējumos un ieinteresēto apmeklētāju apmācīšanās.

44

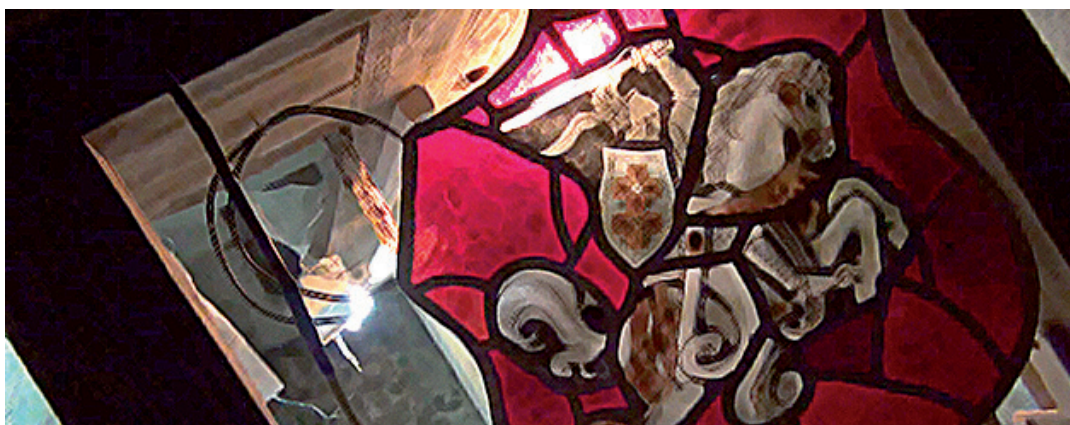
Apraksts

Tradicionālā amatniecība ir nozīmīga un unikāla Lietuvas etniskās kultūras daļa, kas uztur nacionālās identitātes dzīvīgumu. Lietuvai ir senas tradīcijas tādās amatniecības nozarēs kā keramika, tekstils, metālapstrāde, rotu izgatavošana un krustu darināšana. Lietuvas krustu darināšana un tās simbolisms ierakstīti UNESCO Cilvēces nemateriālā mantojuma sarakstā.

Mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības veicināšana ir svarīga politikas daļa, jo tas ir veids, kā palielināt ekonomisko un sabiedrisko aktivitāti pilsētās un lauku reģionos. Lietuvas valdība apstiprinājusi ilgtermiņa programmu nacionālā mantojuma produktu tirdzniecības un amatniecības attīstībai un saglabāšanai.

Lietuvā tiek izstrādāts amatniecības centru tīkls. Šo centru uzdevums ir tradicionālās mākslas saglabāšana, izglītojošu aktivitāšu rīkošana, sadarbības veicināšana starp amatniekiem, prasmju izkopšana un kvalifikācijas celšana. Pašvaldības Amatniecības, etnogrāfijas un darījumu programma – Innocrafts labākā prakse – Viļņā tiek īstenota kopš 2001. gada.

Tomēr mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektorā arī atrodami vājie punkti. Lielākā daļa amatnieku ir vecāka gadagājuma cilvēki ar minimālām zināšanām uzņēmējdarbībā. Tradicionālo

45

amatniecības izstrādājumu ražošana nav augsti ienesīga nozare, tādēļ tā mazāk saista jauno paaudzi. Rezultātā tradicionālās amatniecības apjomi samazinās, jo trūkst apmācības un zināšanu tālāknodošanas iespēju.

Mārketingu un reklāmu ir samērā vāja, netiek sniegta pietiekami daudz informācija par reģionālajām atšķirībām dažādās amatniecības nozarēs un ir nepietiekama amatniecības iekļaušana tūristu maršrutos.

Ir svarīgi veikt juridiskās izmaiņas, kas nosaka valsts atbalstu amatniecības sektoram (organizāciju atbalstīšana, dalība pasākumos, informācijas sagatavošana, izglītojošu aktivitāšu rīkošana) un vienkāršot pieteikšanās procesu valsts finansiālajam atbalstam no Eiropas struktūrfondiem.

Ir nepieciešams izveidot metodiskos norādījumus apmācībām un amatnieku kvalifikācijas celšanai. Ļoti būtiski ir atbalstīt izzūdošu amatniecības veidu saglabāšanu, lai neiznīktu gadsimtiem ilgi pastāvējušās tradīcijas.

Iesaistoties Innocrafts projektā, Viļņa vēlējās dalīties pieredzē un iegūt vērtīgas zināšanas, kas palīdzētu veicināt mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora attīstību un uzlabotu reģionālo un vietējo attīstības politiku.

Viļņa ir identificējusi četrus veiksmīgus labās prakses piemērus, kas ir sevišķi saistoši vietējā kontekstā. Šīs labās prakses ir:

1. Florences pašvaldības *Vecchio Conventino* (Spazio Sam/Māksla un amatniecība),
2. „Dizaina SOS” un „Dizaina nometne” Ālto Dizaina un mākslas universitātē,
3. Īrijas Amatniecības Padomes FUSE Inovācijas un Dizains,
4. Reimsas domes Atbalsta programma biznesa attīstībai mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektorā.

Veiksmīgā *Vecchio Conventino* labā prakse ir relatīva Viļņas idejai par Amatniecības mācību un izstāžu centra dibināšanu. Šī prakse, šķiet, reāli ieviešama: nekustamiem īpašumiem būtu jābūt pašvaldības īpašumiem, centra funkcijām būtu jābūt definētam kā mākslas un amatniecības inkubatoram, kurā varētu atrasties amatniecības uzņēmumi un tiktu organizētas mākslinieciskas aktivitātes (arī apmācības); centra vadībai būtu jāpiešķir atsevišķa uzņēmuma vai dibinājuma statuss. Centra galvenais uzdevums būtu jaunās paaudzes apmācīšana, attīstot amatniecības produktu gatavošanu pārdošanai un jaunu inkubatora modeļu aktivizēšanu amatniecības uzņēmumiem.

Veiksmīgās prakses „Dizaina SOS” un „Dizaina Nometne”, kas radītas ar nolūku paaugstināt konkurētspēju un palielināt mazo un vidējo uzņēmumu inovāciju potenciālu ar uz tirgu orientētu dizainu un uz inovācijām balstītiem R&D projektiem, ir atbilstošas arī Lietuvas amatniecības sektoram. Viļņas Vecpilsētas atjaunošanas birojs plāno ieviest šo praksi dažos izglītojošos nākotnes semināros, kas, iespējams, būtu saistīts ar Amatniecības centra aktivitātēm. Pagaidām nav ielānota finansiālu resursu piešķiršana, taču varētu tikt organizēta līdzekļu vākšana, un veiksmīgas prakses īstenošanas noteicošais faktors ir vietējie cilvēkresursi: amatnieki no Viļņas Amatniecības biedrības un dizaineri (pasniedzēji un studenti) no Viļņas Mākslas akadēmijas.

Veiksmīgais labās prakses piemērs „FUSE Inovācija un Dizains” ir diezgan līdzīgs „Dizaina SOS” un „Dizaina nometnes” idejām, un to iespējams ieviest arī citviet. Amatnieki un dizaineri, kas savā starpā sadarbojas, var nostiprināt Viļņas amatniecības pozīciju tirgū.

Arī Atbalsta programma biznesa attīstībai mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektorā varētu būt vērtīga prakse, ko ieviest Viļņā. Palīdzot amatniekiem ar biznesam nepieciešamo formalitāšu kārtošānu un sniedzot ekspertu konsultācijas, varētu nostiprināt biznesa attīstību, palīdzēt attīstīt stratēģiskos plānus un nodrošināt finansiālu neatkarību.

Viļņas sadarbības partneri piedalījās visos 11 mācību braucienos un tematiskajos seimonāros, kas tika organizēti Innocrafts projekta ietvaros Florencē, Bratislavā, Barselonā, Bistritā, Budapeštā, Turku, Kilkēnijā, Burgā un Rīgā, un arī organizēja mācību braucienus uz Viļņu. Mācību braucienus un diskusijas laikā Viļņas partneri vislielāko interesi izrādīja par biznesa modeļu un biznesa atbalsta servisiem (projekta tēma Nr. 1), jo tā vistiešāk sasaucas ar Viļņas programmu „Etnogrāfija, Amatniecība un

Darījumi”, kas tika prezentēta kā Viļņas veiksmīgi pielietotā labā prakse. Viļņas programmas pamatprincips ir ļaut amatniekiem praktizēt savas prasmes un pārdot savus izstrādājumus pilsētas vēsturiskajā centrā, izmantojot ēkas, kas citādi būtu atstātas novārtā. Ārkārtīgi vērtīgi bija redzēt citas līdzīgu biznesa modeļu prakses.

Vecchio Conventino prakse varētu kalpot kā labs piemērs šādam biznesa modelim.

Vairāki dalībnieki no Viļņas apmeklēja *Vecchio Conventino* pirmā mācību brauciena laikā Florencē. Vēl viena iespēja izvērtēt *Vecchio Conventino* aktivitātes bija trīs Viļņas amatnieku piedalīšanās Starptautiskajā Amatniecības gadatirgū Florencē. Vēl viens veiksmīgs piemērs Viļņai bija Bratislavas Apmācību Centrs, kur pašvaldība finansēja ēku renovāciju un radīja nepieciešamos priekšnosacījumus bērnu apmācību izveidei amatniecības sektorā.

Apvienotā Starpreģionālā semināra laikā Reimsā tika apmeklēts Mākslas un Dizaina inkubators un vietējo mākslinieku stikla apgleznošanas un kokapstrādes darbnīcas, kalpojot par pozitīvu piemēru jaunu mākslinieku, dizaineru un amatnieku jaunajiem uzņēmumiem.

Viļņa par sevišķi noderīgu atzina Kilkenny Kušendāles Vilnas pārstrādes fabrikas, Jerpointas Stikla un Nikolasa Mosses podniecības apmeklēšanu, jo šiem uzņēmumiem ir senas ģimenes biznesa saknes un plašāks darbības apjoms.

Īrijas „FUSE Inovācijas un Dizains” un „CRAFTed programma” (Apgūstot dzīves prasmes) ir devuši idejas Viļņas Amatniecības apmācību centra programmu sagatavošanai.

Viļņas Vecpilsētas atjaunošanas aģentūra plāno turpināt Viļņas Etnogrāfijas, amatniecības un darījumu programmas īstenošanu. Svarīgi centra dibināšanas uzdevumi ir reģionālo apmācību sagatavošana, veidojot profesionālās apmācības amatniekiem un izglītojošas programmas bērniem. Tiks organizētas vietējās sanāksmes, lai periodiski kopā varētu sanākt vietējās ieinteresētās personas. Dalība Eiropas vai starptautiskajos projektos tostarp Innocrafts projektā, ir svarīgs instruments, lai uzlabotu vietējo amatnieku kapacitāti.

Būtiskākais šķērslis, kas varētu kavēt mākslinieciskā un laikmetīgā sektora attīstību, ir finansējuma trūkums no pašvaldības budžeta, un ir būtiski meklēt citus finanšu avotus, iespējams, no Eiropas Savienības, piemēram, programmas Creative Europe, *INTERREG* Eiropa un *INTERREG VB*. Creative Europe atbalsta starpvalstu sadarbības projektus, kuros kultūras un radošās organizācijas no dažādām valstīm darbojas kopīgi, lai stiprinātu savu konkurētspēju tirgū, attīstītu īpašas prasmes, un gūtu pieredzi un radītu jaunas nodarbinātības iespējas.

INTERREG V programmas 2014 - 2020 mērķis ir veicināt inteligentu, ilgtspējīgu un integrētu izaugsmi un savienot ekonomikas, vides un sociālos jautājumus, kā arī koncentrēties uz ieguldījumu izglītībā, prasmēs un mūžizglītībā, attīstot izglītības programmas un apmācību infrastruktūru.

2.11. Reimsas dome

Partnera profils

Reimsa ir svarīgākā pilsēta Champagne-Ardenne reģionā ziemeļaustrumu Francijā, un tai ir bagāts arhitektūras mantojums. Pilsētas dome, kas ir iedzīvotājiem vistuvākais pārvaldes līmenis Francijā, var brīvi noteikt vietējās politikas, kuru mērķis ir veicināt, attīstīt un atbalstīt amatniecības nozari. Tāpēc tā spēj veidot politiku tiešā veidā un funkcionēt kā starpnieks starp iedzīvotājiem un dažādām organizācijām, piemēram, reģionālajām iestādēm, asociācijām, tirdzniecības kamerām u.c.

Reimsas pilsētas dome sniedz atbalstu uzņēmumiem un apvienībām amatniecības nozarē, rīko pasākumus, veido saikni starp dažādiem partneriem amatniecības nozarē, organizē akcijas, kuru mērķis ir veicināt jaunu uzņēmumu radīšanu. Tā finansē un atbalsta *ESAD Reims*, valstiski pazīstamu mākslas un dizaina skolu, kas ir izveidojusi vietējo mākslas un dizaina biznesa inkubatoru.

Dome arī organizē, sadarbojoties ar sadarbības partneru organizācijām, ikgadēju konkursu ar nosaukumu "Ziemassvētku Amatniecība", kuras mērķis ir veicināt amatniecības nozari, sniedzot iespēju jomas profesionāļiem demonstrēt savas zināšanas un prasmes. Reimsa cieši sadarbojas ar CNAMS, asociāciju, kas pārstāv amatniecības nozari, kas piedalās ikgadējā pasākumā "Journée des Métiers d'Art" un vada reģionālo mākslas amatniecības programmu izstrādi.

48

Apraksts

Amati, kas definēti kā mākslas amatniecības profesijas Francijā, ir uzskaitīti Ministru Kabineta dekrētā 2003. gada decembrī. Reimsas pilsētā 83 amatnieki atbilst šīm prasībām, pārstāvot aptuveni 37 dažādas profesijas. Champagne-Ardenne reģionā (NUTS2) ir aptuveni 650 personas, kas strādā mākslas amatniecības sektorā. Vietējās un reģionālās kultūras mantojums joprojām ir galvenais faktors viņu darbības attīstībai (piemēram, pinumi, stikla pūšana, metālizstrādājumu rūpniecība un metālkonstrukciju izgatavošana).

Reimsas pilsēta ar interesi sekojusi projektam, ar ko iepazīstināja Florences pašvaldība - *Vecchio Conventino-SAM*, kas ir komplekss ar 25 darbnīcām un telpām, kas veltītas dažādiem mērķiem, proti, laboratorijām, apmācībai, izstādēm un semināriem. Tā loma ir kalpot kā inkubatoram amatnieku vajadzībām un mudināt amatniekus atgriezties pilsētā, kas parāda, kā pašvaldība risina ar konkrētu nozari saistītās problēmas. Reimsā pietrūkst šādas telpas, kas būtu veltītas amatniekiem.

Lai varētu produktīvi darboties un optimizēt darbību, pilsēta ir uzsvērusi faktu, ka šādam centram būtu jāatrodas pašā Reimsas centrā, netālu no tūrisma objektiem un tirdzniecības centriem. Vēl viens iespējamais veids, lai attīstītu ideju, būtu iepazīstināt jaunus amatniekus ar pieredzējušiem uzņēmumiem.

Pašvaldība pašlaik izvērtē iespēju šādu projekta īstenošanai Reimsā.

Tiek aktualizēti jautājumi par ēku īpašniekiem un pārvaldi. Modelis, kurā ēka pieder pašvaldībai, bet to pārvalda atsevišķa organizācija, iespējams nav pielāgojams Reimsas situācijai.

Izglītojoši pasākumi varētu būt vēl viens mākslas amatniecības attīstības paņēmieni Reimsā. Divi Innocrafts partneri ir iesnieguši projektus, kas varētu tikt pilnībā vai daļēji ieviesti Reimsas pilsētā vai vismaz apvienoti ar aktivitātēm, ko ierosinājušas dažādu departamentu administrācijas. Ideja ir apvienot amatniekus vai dizainerus kopā ar skolēniem vai studentiem.

„Dizaina Nometnes” mērķi, ko izstrādājusi un ieviesusi Ālto Universitāte, padara to par interesantu praksi, ko īstenot Reimsas pilsētā, jo īpaši tādēļ, ka mākslas un dizaina augstskola atrodas Reimsā. Šāda veida projekts var palīdzēt studentiem iegūt uzņēmējdarbības pieredzi un stimulēt MVU attīstību. Vēl viens labs piemērs šai sadarbībai, bet ar jaunākiem bērniem, ir CRAFTed izstrādāts projekts, ko prezentēja DCCol. Pieredzes apmaiņa ar citiem Innocrafts partneriem, kā arī mācību braucieni un neformālās sarunas, Reimsas pilsētai ir bijuši ļoti noderīgi. Daži jautājumi, piemēram, nozares popularizēšana sabiedrībā vai atbalsts nestabiliem MVU, dažreiz ir identiski kā citās ES valstīs. To risinājumi ir ļoti labs iedvesmas avots politikas veidotājiem vietējā līmenī. Projekta laikā dibināti noderīgi kontakti ar Eiropas organizācijām, kas darbojas, atbalstot mākslas amatniecības nozares. Innocrafts projekts ir arī devis iespēju Reimsai attīstīt savu pieeju attiecībā uz mākslas amatniecību. Darbs un, cerams, sadarbība ar dažādiem Eiropas partneriem turpināsies arī pēc projekta beigām. Reimsa turpinās pieredzes apmaiņu ar dažiem partneriem par veiksmīgas prakses piemēriem. Mākslas amatniecības veicināšanā saglabājas vietējā līmeņa aktualitāte. Veids, kā risināt sektora problēmas, būtu balstīties uz esošajām pilsētas stiprajām pusēm (tūrisma objekti un informatīvais materiāls, piemēram, Katedrāle, Francijas karaļu kronēšanas vēsture, šampanietis) un uzlabot preču noietu amatniecības uzņēmumos. Amatniecības popularizēšana dažādos pašvaldības projektos un atbalsts amatniecības uzņēmumiem, organizējot sabiedriskus pasākumus, tiks ņemti vērā turpmākajā pilsētas stratēģijas izstrādē.

2.12. Dizaina un amatniecības padome

Partnera profils

Īrijas Dizaina un amatniecības padome (DCCol) ir līderis dizaina un amatniecības industrijā Īrijā, veicinot tās izaugsmi un komerciālo spēku, savienojot savu unikālo identitāti un stimulējot kvalitatīvu dizaina veidošanu, inovācijas un konkurētspēju. DCCol darbību finansē Nodarbinātības, uzņēmējdarbības un inovāciju departaments. DCCol ir reģistrējusi vairāk nekā 2 850 klientu uzņēmumu un vairāk nekā 70 biedru organizācijas, kas Īrijā pazīstamas kā GANS organizācijas (ģildes, biedrības, kontaktu tīkls un savienības).

DCCol vīzija ir šāda - Īrijas dizains un amatniecība tiek atzīta un novērtēta visā pasaulē ar savu izcilību, meistarību, inovācijām un tirdzniecības apjomiem. DCCol misija ir veicināt un stimulēt radošo un komerciālo potenciālu Īrijas dizaina un amatniecības sektorā un strādāt sadarbībā ar stratēģiskajiem partneriem. DCCol īsteno virkni programmu, atbalsta un sniedz pakalpojumus dizaineriem un amatniekiem, skolēniem un skolotājiem, mazumtirgotājiem un galeriju īpašniekiem, pircējiem un kolekcionāriem, medijiem un partneru organizācijām, lai vairotu Īrijas dizaina un amatniecības prestižu.

50

Apraksts

DCCol uzskaitē šobrīd ir vairāk nekā 2900 reģistrētie mikrouzņēmumi un MVU. Nozarē ir nodarbināti ap 6000 cilvēku, un ekonomikā ienes vidēji 498m eiro. DCCol apzinās vajadzību saglabāt, uzturēt un attīstīt iemaņas mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības nozarēs, kas var veicināt darbavietu radīšanu un izaugsmi vietējā ekonomikā. Šajā kontekstā DCCol atbalsta attīstību stikla ražošanas centru attīstību. Attīstības mērķis ir balstīties uz Waterford Crystal mantojumu, kas pārtrauca ražošanu 2008. gadā. Īsa Waterford Crystal vēsture:

Stikla nozare aizsākās Vaterfordas pilsētā 1783. gadā, kad tika izveidota stikla fabrika Viljama Penrouza (William Penrose). Nākamajās desmitgadēs pieprasījums pēc produktiem pieauga un ražošana veiksmīgi turpinājās gandrīz simts gadus pirms tika ieviesti britu karaļa tarifi, kas noveda pie ražotnes slēgšanas. 1947. gadā Waterford Glass ražošana atsākās, kad to pārņēma labi zināma īru ģimene. Šis jaunais uzņēmums uzplauka, un tajā tika nodarbināti 4000 darbinieku, kas lielā apjomā ražoja stikla kristāla traukus un dāvanas.

Waterford Crystal bija daļa no lielākas grupas, ko sauca Waterford Wedgwood. Šis uzņēmums paziņoja maksātnespēju 2008. gadā un Waterford ražošanas ēkas tika slēgtas, jo ražošanu nodrošināja Slovēnijas, Vācijas un Čehijas ārpalpojumi. Vairāki simti kvalificētu stikla pūtēju, frēzētāju un gravētāju kļuva par bezdarbniekiem, un vēl tūkstoši zaudēja savas pensijas.

2010. gadā Waterford Crystal jaunais īpašnieks WWRD ar Vaterfordas domes atbalstu sniedza iespējas arī interesentiem un apmeklētājiem Vaterfordas Vikingu Trijsstūrī. Šis uzņēmums nodarbina nelielu skaitu amatnieku, kas ražo augstas klases kristāla izstrādājumus.

Vikingu Trijstūra trasta kompānija ir bezpeļņas organizācija, kas izveidota ar Vaterfordas pilsētas domes atbalstu ar mērķi vadīt un pārvaldīt Vikingu Trijstūra urbāno atjaunošanos. Tās vīzija - Vikingu Trijstūris kļūs par kultūras un mantojuma kvartālu Vaterfordas pilsētā, kas apmeklētājiem, uzņēmumiem un kopienai piedāvā rosīgu, autentisku un atšķirīgu pieredzi un Vaterfordu var padarīt par aizraujošu apmeklētāju galamērķi.

Tā aktīvi veicina ēku atjaunošanas procesu, lai palīdzētu radīt darbvietas, atvērtu amatniecības veikalus, un iesaistās ar mazumtirdzniecību saistītās aktivitātēs un kultūras pasākumu rīkošanā.

Izvēlēta prakse, ko plānots ieviest arī Īrijā, ir nozīmīgs projekts. Ciav Meisenthal – Starptautiskais Stikla mākslas centrs (CIAV) - tika izveidots 1992. gadā Meizentālē, nelielā Francijas ciematā, kas atrodas slavenā Lorraine stikla ražošanas reģiona centrā.

CIAV vecajā rūpnīcā atrodas trīs papildu struktūras:

52

1. CIAV - pētniecības, izglītības un ražošanas laboratorija, kuras sastāvā ir mākslinieki un dizaineru studijas, stikla ražošanas iekārtas, galerijas un komerciālais tirgus;
2. Izstāžu vieta laikmetīgās mākslas, mūzikas, teātra un skatuves mākslai;
3. Stikla muzejs, kas izveidots, lai atzīmētu saikni starp stikla ražošanu un vietējo kopienu.

Vaterfordā ir notikušas vairākas diskusijas starp Īrijas Dizaina un amatniecības padomi (DCCol) un galvenajiem politikas veidotājiem Vaterfordā, ieskaitot vietējo pašvaldību, Vaterfordas Tehnoloģiju institūtu un Vikingu muzeja Trijstūri. 2014. gada jūlijā augstāko pārstāvju delegācija no Vaterfordas vietējās pašvaldības, Vaterfordas Tehnoloģiju institūta, Īrijas Dizaina un amatniecības padomes, kā arī stikla konsultanti devās uz CIAV Mezentālē. Pēc šīs sanāksmes tika izteikts piedāvājums izstrādāt visaptverošu īstenošanas plānu, kurā tiktu iekļauta līdzīgas iestādes izveidošana Vaterfordā. Ir vispārēji atzīts, ka šādas uz CIAV Meizentāles modeļa pamata veidotas iestādes izveidošanai ir potenciāls:

1. saglabāt, nodot tālāk un attīstīt augstas kvalitātes stikla ražošanu, griešanu un pūšanu, kas pastāv Vaterfordas reģionā un kas var izzust, ja vien netiks nodotas nākamajām paaudzēm,
2. nodrošināt nodarbinātību šajā reģionā,
3. izstrādāt izcilības centru, kas ietvertu apmācības, pētniecības laboratoriju, ražošanas iekārtas, studijas, galeriju / muzeju un komerciālu tirdzniecības platību,
4. izstrādāt Vaterfordu kā starptautisku galamērķi apmeklētājiem, veicinot apmeklētāju pieredzi.

Šīs prakses īstenošanai ir nepieciešams vietējo un reģionālo pašvaldību politisks atbalsts un tam ir ļoti nozīmīga ietekme uz ekonomisko potenciālu MLA nozarē attiecībā uz darba vietu radīšanu, uzņēmējdarbības un uzņēmumu attīstību, piekļuvi jaunievedumiem, izpētes un attīstības iespējām, lai veicinātu jaunu metožu attīstīšanu, materiālu, procesu un produktu izveidošanu, tādējādi nodrošinot labāku pozīciju tirgū.

Balstoties uz *INNOCRAFTS* panākumiem programmā, Īrijas Dizaina un amatniecības padome ir sagatavojusi trīs papildu projektus ES finansējuma saņemšanai Innocrafts saskaņā ar šādiem priekšlikumiem: Radošā Eiropa, Erasmus Plus un IKT. Tiek paredzēts, ka būs jānāk klajā ar piedāvājumu par turpmāko finansējumu. Innocrafts projektam ir bijusi būtiska ietekme uz politikas izstrādi, un tā rezultātā izstrādāta stratēģija, kas ļauj pievērsties konkrētam ES finansējumam, lai nodrošinātu turpmāko attīstību amatniecības un dizaina nozarēs visā ES.

2.13. Budapeštas uzņēmumu aģentūra

Partnera profils

Budapeštas uzņēmumu aģentūra (BUA), ko dibinājusi Budapeštas pašvaldība 1993. gadā tika veidota, lai izstrādātu un realizētu programmas, kas veicina mazo un vidējo uzņēmumu attīstību un konkurētspēju Budapeštā. Mēs nodrošinām palīdzību jauniem un augošiem maziem vai vidējiem uzņēmumiem, palīdzot tiem sasniegt labākus rezultātus un piedāvājot tiem finansu modeļus. Mikrofinansēšana un mazo uzņēmumu līdzekļi savieno pozitīvās iezīmes: nelielas, nedārgas, gadu ilgas vai ilgākas par gadu finansēšanas iespējas, kas teicami piemērotas pašnodarbinātajiem, mazajiem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem. BUA iesaistās Budapeštas uzņēmumu attīstības programmas mērķu īstenošanā un kultūras uzņēmējdarbības kapitāla attīstīšanā. Mākslas un amatniecības sektors Ungārijā turpina nepārtraukti nostiprināties, un Budapeštai šajā sektorā ir nozīmīga loma. Veicinot sektora attīstību, BUA var sniegt ieguldījumu Budapeštas uzņēmējdarbības stimulēšanā. Pateicoties mūsu dalībai Innocrafts projektā, mēs spējam nodibināt pastāvīgu saikni un sadarbību ar uzņēmējiem un politikas veidotājiem.

54

Apraksts

2010. gada pēdējā ceturkšņa laikā Ungārijā bija vērojamas būtiskas izmaiņas mākslinieciskās laikmetīgās amatniecības sektora infrastruktūras atbalsta uzlabošanā, kas nozīmēja, ka nepieciešama sabiedriskas institūcijas izveidošana – Radošās industrijas dizaina termināļa nacionālais centrs 2014. gadā. BUA uzskata, ka Dizaina terminālis ir citiem Innocrafts sadarbības projekta partneriem tālāk nododama ideja, Ungārijas labā prakse.

Mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora definīcija Ungārijā nav universāla. Vadoties pēc Dizaina termināļa definīcijas, radošās industrijas ir ekonomikas sektori, kas balstās uz radošumu un kuros tiek radīti produkti un darbavietas ar lielu pievienoto vērtību. Tas ir segments, kas vienlaicīgi palielina gan kulturālo, gan biznesa vērtību. BUA apsver plašāku sektora definīciju, kas veidota, izmantojot mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora priekšstatus. Iepriekšēja tendenču analīze ir pierādījusi mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora nozīmi Ungārijas ekonomiskajos izaugsmes plānos saistībā ar jaunu darbavietu veidošanu un eksporta pieaugumu. Vadoties pēc jaunākajiem pētījumiem par šo sektoru, veikta šāda SVID analīze:

55

	Sektora darbību veicinošie aspekti	Kavējošie aspekti
Iekšējie faktori	Stiprās puses Dinamiska izaugsme Liela pievienotā vērtība	Vājās puses Biznesa vadības prasmju trūkums mākslinieku vidū Sadarbības trūkums
Ārējie faktori	Iespējas Spēcīgas institūcijas Atbalstoša vide	Draudi Šķēršļi ienākšanai iekšējā tirgū Kapitāla trūkums uzņēmumiem

Izstrādājot BUA īstenošanas stratēģiju, SVID analīze tika rūpīgi apsvērta, orientējoties uz izaicinājumiem saskaņā ar BUA direktīvām un Innocrafts projekta mērķiem. Mācību laikā Innocrafts projekta ietvaros, iesaistoties visās konsultācijās un mācību braucienos, kā arī balstoties uz iekšējo pieredzi un iespējām, BUA ir formulējuši divus virzienus:

1. Prioritāri faktori, ar kuriem tiešā veidā var strādāt BUA:
  - a. biznesa zināšanu nostiprināšana, attieksme uzņēmējdarbībā, kompetence;
  - b. sadarbības veicināšana starp mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektora dalībniekiem.
2. Faktori, ar kuriem netieši var strādāt BUA caur sadarbību:
  - c. uzlabota pieeja starptautiskajam tirgum – iespējamā sadarbība ar Ungārijas Investīciju un Tirdzniecības biroju;
  - d. uzņēmumu finansējuma pieejamības uzlabošana, iespējama sadarbība ar Ungārijas Investīciju un Tirdzniecības biroju un Nacionālo Inovāciju Biroju, mikrofinansu institūciju pilnveidošana.

Kategoriju gadījumā, BUA vispārīgās bezmaksas konsultācijas un profesionālie darbnīcu organizēšanas pakalpojumi ir noderīgi paņēmieni, kā tikt galā ar izaicinājumiem mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības sektorā Ungārijā. Tas nozīmē, ka BUA ir gatava funkcionēt kā sektora uzņēmumu katalizators, kas to darbību uzlabotu tiešā vai netiešā veidā.

Zemākešošā tabula raksturo BUA nākotnes stratēģiskās prioritātes.

Mikro (BUA) līmenī	Nacionālajā līmenī	Makro (starptautiskajā) līmenī
Kontaktu tīkls	Sadarbības nostiprināšana ar Dizaina termināli	Politikas ieteikumi Eiropas Parlamentam
Sadarbības partneru meklēšana, sadarbības nostiprināšana	Valsts institūciju paplašināšana	Pievienošanās Starptautiskā Visegrād Fonda organizācijām
Darbnīcu organizēšana, apmācību rīkošana, finansējums un konsultācijas	Ekonomisko politiku ieteikumu izstrāde	Starptautiskās sadarbības veicināšana

Budapeštas uzņēmumu aģentūra ir izvēlējusies četrus sadarbības partnerus ar iedvesmojošu, veiksmīgu labās prakses pieredzi, un tā sākusi abpusēju vienošanās procesu, lai ieviestu Ungārijā šādas labās prakses:

- Taito Biznesa pakalpojumi, kas ievieš biznesa modeļus un biznesa atbalsta pakalpojumus,
- Fuse, kas īsteno pieeju inovācijām un palīdzību finansiālos jautājumos,
- Starptautisko darījumu fonds, kas īsteno Internacionalizāciju, Biznesa tīklu un informācijas apmaiņu
- Andalūzijas sabiedrisko nodibinājumu, kas īsteno uzņēmējdarbības veicināšanas plānu īpašās mērķa grupās.

Taito biznesa pakalpojumi uzņēmējiem piedāvā dažāda veida atbalstu un konsultācijas uzņēmumu finansēšanas, uzturēšanas, attīstīšanas procesā. Īrijas Dizaina un amatniecības padome caur daudziem pilotprojektiem ir attīstījusi *Fuse*, kas paredzēts, lai veicinātu plānošanu un inovāciju ieviešanu amatnieku konkurētspējas paaugstināšanai. Projektā iekļauti daudzi elementi, kam ir saistība ar produktu un ražošanas procesu inovācijām, un tas norāda uz iespējām, izejot jaunā tirgū. Starptautiskā darījumu fonda mērķis ir atbalstīt amatniecības un mākslas uzņēmumu ienākšanu ārvalstu tirgū, palīdz veidot eksporta stratēģiju un attīstīt nepieciešamās prasmes, ienākot starptautiskā tirgus vidē. Andalūzijas sabiedriskais nodibinājums nodarbojas ar uzņēmējdarbības un pašnodarbinātības uzlabošanu.

2.14. Slovākijas Tirdzniecības un rūpniecības palāta

Partnera profils

Slovākijas Tirdzniecības un rūpniecības palāta (STRP) ir neatkarīgs tirgus ekonomikas pārstāvis, kas aizsargā uzņēmējdarbības intereses. STRP atbalsta to attīstību un paplašināšanos valstiskā, Eiropas un pasaules mērogā.

Pateicoties nodibinātajam kontaktam ar MVU un amatniecības organizācijām, STRP ir ļoti liels potenciāls ietekmēt to darbību. Reģionālo STRP struktūras īpatnību dēļ, STRP ir pastāvīgā kontaktā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Katrā administratīvajā Slovākijas reģionā STRP ir izveidojusi labi funkcionējošus reģionālos birojus, kas sadarbojas ar pilsētām un amatniekiem.

Ar savu dalību Innocrafts projektā STRP iesaistījusi MVU un amatniekus, sniedzot tiem faktisko informāciju un palīdzot vietējām iestādēm radīt jaunus projektus šīs tautsaimniecībai svarīgās nozares attīstībai. STRP regulāri organizē seminārus par aktuālām ekonomikas tēmām. STRP piedalās pieredzes un zināšanu apmaiņā starp projekta partneriem.

58

Apraksts

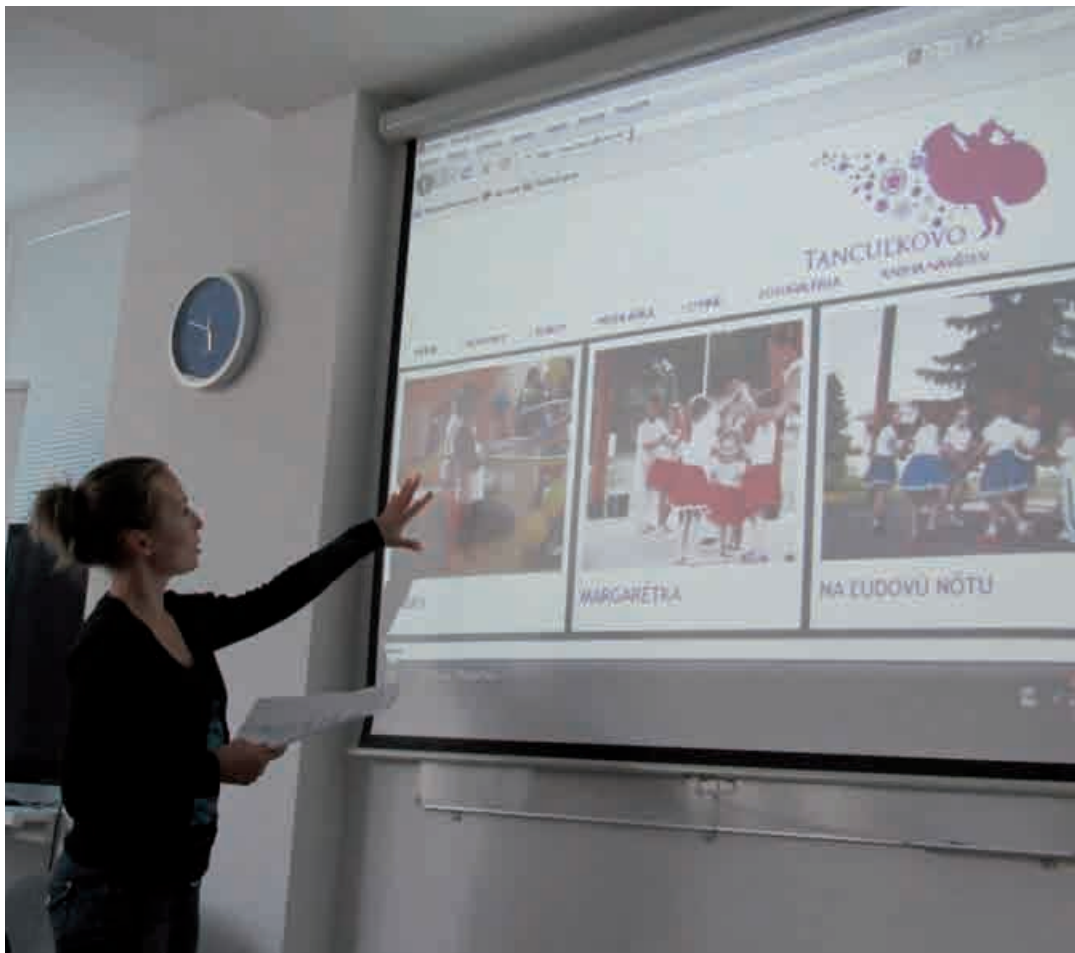
Pašreizējā situācija mākslas amatniecības jomā Slovākijā nav apmierinoša. Līdz šim ir trūcis vienotas stratēģijas vai koncepcijas par kultūras, mākslas un amatniecības nozari, ko atbalstītu plašs ieinteresēto personu loks. Vietējās kultūras iestādes darbojas ar visai zemu efektivitāti un vāju organizatorisko struktūru, kas ir diezgan sadrumstalota. Amatnieki pārstāv Slovākijas Amatnieku palātu (fiziskām personām), Slovākijas Amatnieku asociāciju (biedrības, savienības) un specializētas organizācijas (piemēram, *ÚLUV* - Tautas mākslas ražošanas centrs). Sadrumstalotību arī ietekmē neadekvāta un nekoordinēta Slovākijas kultūras reklamēšana gan savā valstī, gan ārvalstīs. Citi negatīvie faktori kultūras, mākslas un amatniecības jomā ir nepietiekama vīzija par sektora lomu sabiedrībā, finansējuma trūkums, nevienmērīga attīstība.

Slovākijas Tirdzniecības un rūpniecības palāta (STRP) ir viens no svarīgākajiem spēlētājiem Slovākijas ekonomikā, kas uztur regulārus kontaktus ar partneriestādēm, tostarp Slovākijas Amatnieku kameru un Slovākijas Amatnieku asociāciju. STRP aicina iesaistīties konferencēs un pasākumos, kas saistīti ar mākslu, amatniecību un kultūru. Daudzi mazie un vidējie uzņēmumi, tai skaitā mākslas amatnieku uzņēmumi, ir STRP biedri. STRP sniedz konsultācijas par piekļuvi ES fondu finansējumam, kā arī veic sabiedrības informēšanu par plānotajiem gadatirgiem, izstādēm vai valsts pārstāvēšanu tautas mākslas amatniecības pasākumos ārzemēs un ļauj piedalīties šajos pasākumos. STRP galvenajā ēkā un STRP reģionālajos birojos STRP biedriem ir pieejama izstāžu telpa. Tāpat ir iespēja izplatīt savus reklāmas materiālus, piemēram, brošūras, kas ir pieejami STRP apmeklētājiem.

Asociācija *ÚĽUV* ir neatkarīga organizācija, kas darbojas jau vairāk nekā 50 gadus Slovērijas Republikas Kultūras ministrijas pārraudzībā. Kopā ar *ÚĽUV* STRP cenšas īstenot budžeta palielinājumu veicinošus pasākumus un kultūras pasākumus, jo Slovērijas amatniekiem netrūkst nedz iztēles, ne ideju vai centības, bet pietrūkst finanšu līdzekļu reklāmas pasākumiem ārvalstīs. Kopā ar Slovērijas Amatnieku palātu STRP ir palīdzējusi samazināt nodokļu slogu mazo ieņēmumu amatniekiem (kas saistīti ar elektroenerģijas patēriņu, kurināmo un gāzi), un lobēt ar mērķi uzlabot uzņēmējdarbības vidi. Abas institūcijas, STRP un Slovērijas Amatnieku kamera, sadarbojas specializētu prasmju novērtēšanā un sertifikātu izdošanā amatniekiem.

Viena no Slovērijas kultūras stiprākajām pusēm ir ļoti bagātais un daudzveidīgais kultūras mantojums. Augstu novērtēta ir esošā skolu sistēma, kas piedāvā plašu atbalstu talantīgiem bērniem un veido kultūras izpratni, it īpaši gados jauno iedzīvotāju vidū. Mākslas un amatniecības nozares stiprās puses ir arī kultūras iestāžu tīkls, kultūras veicināšana, izmantojot Slovērijas Republikas Kultūras ministrijas ierobežotā finansiālā atbalsta piešķiršanas sistēmu, kā arī apņēmīgie un aizrautīgie cilvēki, kas bagātina kultūras dzīvi reģionos.

STRP iesaistījās Innocrafts projektā, lai apmainītos ar zināšanām, lai iepazītos ar kaimiņvalstu partneru pieredzi mākslas un amatniecības jomās un lai iegūtu informāciju par tiesību aktiem un noteikumiem, kas ir spēkā arī citās Eiropas valstīs Mākslas un amatniecības sektorā. STRP vēlas gūt iedvesmu, nodibināt kontaktus ar attiecīgajām institūcijām un uzsākt ciešāku sadarbību šajā jomā. Sanāksmes starp projekta partneriem veicināja informācijas iegūšanu no partneriem citās valstīs par

mākslas un amatniecības nozarei aktuāliem jautājumiem - likumdošana, institucionālais fons, atbalstu metodes un formas privātpersonām u.c. STRP ir ieguvusi daudz jaunu iedvesmojošu ideju, un, salīdzinot savu pieredzi ar partneru valstīm, ir atzinusi savas stiprās un vājās puses mākslas un amatniecības nozares uzņēmumiem Slovākijā. Balstoties uz pašreizējo projektu, STRP ir ierosinājusi, ka Slovākijas iestādēs nepieciešams pievērst vairāk uzmanības un līdzekļu tam, lai šajā nozarē tiktu attīstīts vēstures un kultūras mantojums, kā rezultātā tiktu pieņemta kultūras attīstības stratēģija Slovākijas Republikā 2014 – 2020.

Starp iesniegtajiem labas prakses piemēriem šajā Innocrafts projektā, vispiemērotākā, lai to ieviestu Slovākijā, ir prakse Taito Biznesa pakalpojumi. Šī prakse sniedz dažāda veida pakalpojumus, kas paredzēti, lai atbalstītu un palīdzētu amatniecības uzņēmumiem risināt jautājumus par izglītības aktivitātēm, mārketingu, informācijas un komunikācijas pakalpojumiem. Slovākijas gadījumā STRP ir iespējas piedāvāt līdzīgus pakalpojumus (par nelielu samaksu), kas varētu palīdzēt amatniekiem uzņēmējdarbības sākuma posmā.

Innocrafts projekta laikā STRP sazināsies ar Taito grupas pārstāvjiem, lai iepazītos ar to pieredzi, kas gūta, īstenojot šo praksi, un lai gūtu informāciju par metodiku un īstenošanas paņēmieniem, jo īpaši, par jebkādam problēmām, kas radušās prakses laikā. STRP vēlētos uzaicināt Somijas partnerus uz Slovākiju, lai pārrunātu labo prakses piemēru, vai pēc savstarpējas vienošanās apmeklētu partnerus Somijā. STRP uzskata, ka šī sadarbība palīdzēs paplašināt STRP sniegto pakalpojumu klāstu.

60

STRP informēs sabiedrību, MVU un amatniekus par jauniem pakalpojumiem savā tīmekļa vietnē, ikmēneša brošūrā *Tirdzniecība, rūpniecība, ekonomika*, izmantojot apkopoto kontaktu datubāzi, organizēs tikšanās ar Slovākijas uzņēmumu pārstāvjiem un piedalīsies citos pasākumos, konferencēs un semināros. Tas nodrošinās procesu, ka jaunie pakalpojumi tiks sniegti uzreiz pēc projekta īstenošanas. Šo pakalpojumu uzsākšana varētu tikt uzsākta 2015. gadā. STRP darbiniekiem tiks sniegta tehniskā palīdzība e-pastā vai Skype. Ārējais konsultants nodarbosies ar laiktietilpīgajām un intensīvajām datu apstrādes aktivitātēm, piemēram, mārketinga pētījumiem un produktu analīzi.

STRP uzņemsies iniciatīvu un informēs attiecīgās institūcijas, kas strādā kultūras jomā (Slovākijas Republikas Kultūras ministrija, Nacionālais Kultūras centrs, *ÚLVV*) par projekta rezultātiem. STRP būs starpnieks ielūgumu piešķiršanā uz pasākumiem, kas saistīti ar rezultātu prezentēšanu, un tāpat parūpēsies, lai būtu pieejamas projekta publikācijas. STRP ieteiks attiecīgajām Slovākijas iestādēm pievērst lielāku uzmanību un palielināt līdzekļus par labu mākslai un amatniecībai. Kā galvenos šķēršļus, kas varētu kavēt šo darbu, STRP ir konstatējusi: intereses trūkums no partnerinstitūcijām, citas prioritātes, kurām tiek pievērta lielāka uzmanība, trūkst līdzekļu veicināšanas pasākumiem vai dalībai starptautiskos pasākumos (konferencēs, gadatirgos).

Nākotnē STRP plāno pievienoties citiem Eiropas projektiem, galvenokārt, INTERREG projektiem Eiropā, kas koncentrējas uz atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem mākslas un amatniecības sektorā. STRP ir pietiekami liela pieredze starptautisko izstāžu un gadatirgu dalībā, divpusēju tikšanos organizēšanā un citās līdzīgās darbībās.

2.15. Vaasa Lietišķo zinātņu universitāte

Partnera profils

Vaasa Lietišķo zinātņu universitāte (VLZU) piedāvā izglītību tādās nozarēs kā tehnoloģijas, ekonomika, starptautiskais bizness, veselības aprūpes un sociālie pakalpojumi. VLZU pievērš vislielāko uzmanību enerģētikas sektoram, kā arī uzņēmējdarbības apvienošanai ar internacionālismu.

Rietumsomijas Dizaina centrs MUOVA ir VLZU, Ālto Universitātes un Vassa Universitātes apvienotais dizaina pētniecības un attīstības centrs. Tā komandu veido mārketinga, zīmolu radīšanas, dizaina un komunikācijas zinātņu eksperti. Centrs veicina MVU starptautisko konkurētspēju, tajā tiek veikti pētījumi un radītas inovatīvas metodes, liekot lietā radošu pieeju un dizainu, piemēram CreaCIT, kas ir projekts kreatīvas e-mācību vides radīšanai.

MUOVA centram ir liela pieredze projektos, kas orientēti uz MVU konkurētspējas palielināšanu amatniecības nozarē, piemēram, eCIT, Radoša e-mācību vide amatniecības sektoram, ECE Uzņēmējdarbība, izglītība u.c.

Centra kompetencē ir dizaina un formas zināšanu padziļināšana un mākslinieciskā amatniecības sektora vajadzībām radītu inkubatoru un saistītu institūciju plānojuma un pārvaldes uzlabošana.

MUOVA centra iespējas ietekmēt vietējo un reģionālo politiku balstās uz pamatdarbību saskaņā ar attīstības politiku un saistību ar vietējo un reģionālo ekonomisko dzīvi, tajā skaitā Amatniecības attīstības centru LOFTET un reģionālās attīstības tīklu.

Apraksts

Mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības nozarei ir stabils pamats Somijas sabiedrībā. Joprojām pastāv senas tradīcijas un rokdarbu kultūra. Tā ir teju vai daļa no pilsoņa pienākumiem, un rokdarbu mācīšana ir ietverta arī obligātās izglītības programmā. Tajā pašā laikā rokdarbi ir saistīti arī ar māksliniecisku pašizpausmi.

Pēdējos gadu laikā rokdarbu ekoloģiskais aspekts un ilgtspējība ir kļuvuši par arvien svarīgākiem aspektiem. Neskatoties uz pievienoto izstrādājumu vērtību, rokdarbus joprojām var iegādāties par pieejamām cenām, un daudziem ar roku darinātiem priekšmetiem ir sava vieta sadzīvē.

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstība ir devusi pozitīvus un interesantus rezultātus šim sektoram salīdzinoši mazapdzīvotā valstī.

Tomēr noteikti vairāki vājie punkti:

- Mērķa grupa – tiek nepietiekami ņemts vērā lietotājs-patērētājs, jo preces bieži tiek izgatavotas savam priekam, nevis lai apmierinātu kādas mērķa grupas vajadzības;
- Zema rentabilitāte, jo ražošanas process netiek sistematizēts un cenu politika ir zemā līmenī;
- Hobija veida pieeja, kas dažkārt apgrūrina iekļaušanos ražošanas vai piegādes termiņos (kvalitātes standartizācija);
- Patērētāja uzskats, ka viņš pats varētu izgatavot amatniecības izstrādājumus (mīnuss sabiedrībā populārājām amatniecības prasmēm);
- Finansējums ir stingri orientēts uz tehnoloģiju nozari;
- Rokdarbu potenciāls vēl nav pilnībā izprasts un attīstīts (piemēram, izglītība, tūrisms);
- Sadarbības trūkums starp sektora dalībniekiem.

Uzņēmējdarbību izaicinājumi, kas joprojām pastāv mākslinieciskās un laikmetīgās amatniecības nozarē, piemēram, orientācija uz patērētāju, darbības ienesīgums (ieskaitot darbu organizēšanu, cenas veidošanu, finansēšanu), uzņēmējdarbības prasmju trūkums mākslas un amatniecības sektorā, kā arī ievērojamas investīcijas citos sektoros. Neraugoties uz to, ka mākslas un amatniecības sektors nesen ticis piesaistīts radošajam sektoram un tā attīstības procesa darba kārtībā, Somijā tas daļēji cieš no tā, ka nereti tiek uzskatīts par vecmodīgu, un nereti netiek saskatītas iespējas plašākā redzējumā par spīti rūpīgajam un grūtajam darbam, ko valstī veic mākslas un amatniecības sektora speciālisti.

Rokdarbi ir augsta līmeņa dizaina neatņemama daļa. Vaasa Lietišķo zinātņu universitātes iesaistīšanās galvenais mērķis ir palielināt konkurētspēju, izmantojot dizainu, īpaši to attiecinot uz MVU. Tas ietver mazus uzņēmumus, piemēram, amatniecības uzņēmumus, radošās inovācijas, dizaina plānošanas metožu izstrādi un izplatīšanu. Uzņēmuma, uzņēmējdarbības attīstīšana un inovācijas ir Innocrafts projekta pamatā, tāpat kā tā ir arī MUOVA pamatā.

Sakarā ar iepriekš minētajām situācijām, VLZU ir ieinteresēta šādu veiksmīgu labās prakses ieviešanu savām vajadzībām:

FUSE - dizains, *Teixidors di Terrassa*, uzņēmējdarbība un dizains – Mākslas un amatniecība un CRAFTed. Tomēr ir daudz pieeju, kas VLZU šķiet interesantas un tiks apsvērtas izmantošanai nākotnē. VLZU vēl nav ieviesusi labās prakses vai saplānojusi divpusējās sanāksmes prakses detaļu saņemšanai, tas varētu notikt nākamo projekta mēnešu laikā.

FUSE prakse, kas visdrīzāk tiks pārņemta arī VLZA, ir uzskatāma par atbilstošu, jo MUOVA centrs ir iepriekš strādājis pie dizaina un rokdarbu apvienošanas dažādos projektos, un šāda prakse var pievienot jaunu dimensiju. Labās prakses ideja tiks ieviesta, papildinot pamatinformāciju par dizaina metodēm un lietotāja orientēšanu, kā arī FUSE apvienošanu ar mācību projektiem, kas saistīti ar stardisciplināro produktu izstrādi, piemēram, e-CIT (*e-Craft Idea Tutor* www.craftpolis.net), *CreaCIT* – virtuāla mācīšanās programma produktu attīstīšanai ((www.muova.fi/creacit vai www.creativemejournal.eu vai *CSF Creative Strategic Foresight* (www.csf-studymodule.net)).

Sagaidāmie rezultāti:

64

- Dizaina metožu nodošana un zināšanu paplašināšana par amatniecības uzņēmumiem, izstrādājot tālāku informāciju par saistību starp dizainu un rokdarbiem.
- Nodrošināt alternatīvas, kā amatnieki ar jaunām idejām var attīstīt savu produktu un kā dizaineri, redz viņu darbus. Galvenais mērķis ir pozitīvi ietekmēt rokdarbu uzņēmumu konkurētspēju.

FUSE var tikt ieviests sadarbībā ar vietējo (reģionālo) Taito biroju *Österbottens hantverk (LOFTET)*, kas var nodrošināt sniegt zināšanas rokdarbu amatniekiem, kamēr *MUOVA* var nodrošināt sniegt zināšanas dizaineriem un mārketinga speciālistiem.

Veiksmīgā prakse *Teixidors di Terrassa* atbild uz aktuālo jautājumu par sociālo dizainu. Tas apvieno sabiedrisko atbildību, dizainu un rokdarbus. Tam būtu liela sociālā vērtība, un tajā pašā laikā, būtu iespējams nodarbināt amatniekus un citus dalībniekus.

Šīs vērtīgās prakses ieviešana prasītu vairāk darba un lobēšanas nekā FUSE. Vispirms būtu jāveic potenciālā sektora izpēte, jāiesaista citas puses un sektora kompānijas. Ieviešana prasītu divus dažādus pasākumus. Pirmā mērķis būtu aktivitātes uzsākšana, un otrā pasākuma mērķis – aktivitātes darbības nodrošināšana, kad pirmā fāze ir pabeigta.

Prakse CRAFTed ir interesanta un to iespējams ieviest, jo VLZU ir darbojusies izglītības jomā saistītā ar rokdarbiem (mācības virtuālajā vidē, produkta izstrāde, starpdisciplīnas). CRAFTed apvieno dizainu un rokdarbus, un, tā kā mākslas priekšmetu mācīšana ir ietverta obligātajā mācību programmā, šī prakse būtu saskaņā ar skolu programmu.

CRAFTed arī kalpotu kā piemērs rokdarbu lietderības demonstrēšanai.

Somijas vispārizglītojošajās skolās ir ietverta dizaina izglītība (īsi kursi projektu veidā), turklāt dizains ir cieši integrēts valsts politikā, piemēram, konkurētspējas nodrošināšanai. Līdz ar to dizaina aspekta palielināšana varētu būt izdevīga. Iespējams izmantot arī pieredzi no dizaina amatniecības starpdisciplīnu produktu attīstības, kas veidoti kā mācību palīgmateriāli, piemēram, *E-CIT* (e-Craft Ide Tutor, www.craftopolis.net)

CRAFTed koncepts var palikt esošais, tomēr skolu, stundu skaita un iesaistīto amatnieku izvēle ietekmēs saturu. Juridiskie jautājumi būs valstiska mēroga. Veiksmīgās prakses ieviešanu iekļautu augstskolas, kuras piedāvā rokdarbu pedagoģisko izglītību (Abo Akadēmija Vaasa un Helsinku Universitātē) un Nacionālā Taito rokdarbu asociācija. Ir iespējams, ka tas vispirms sāksies kā projekts un vēlāk, cerams, kļūs par pastāvīgu notikumu.

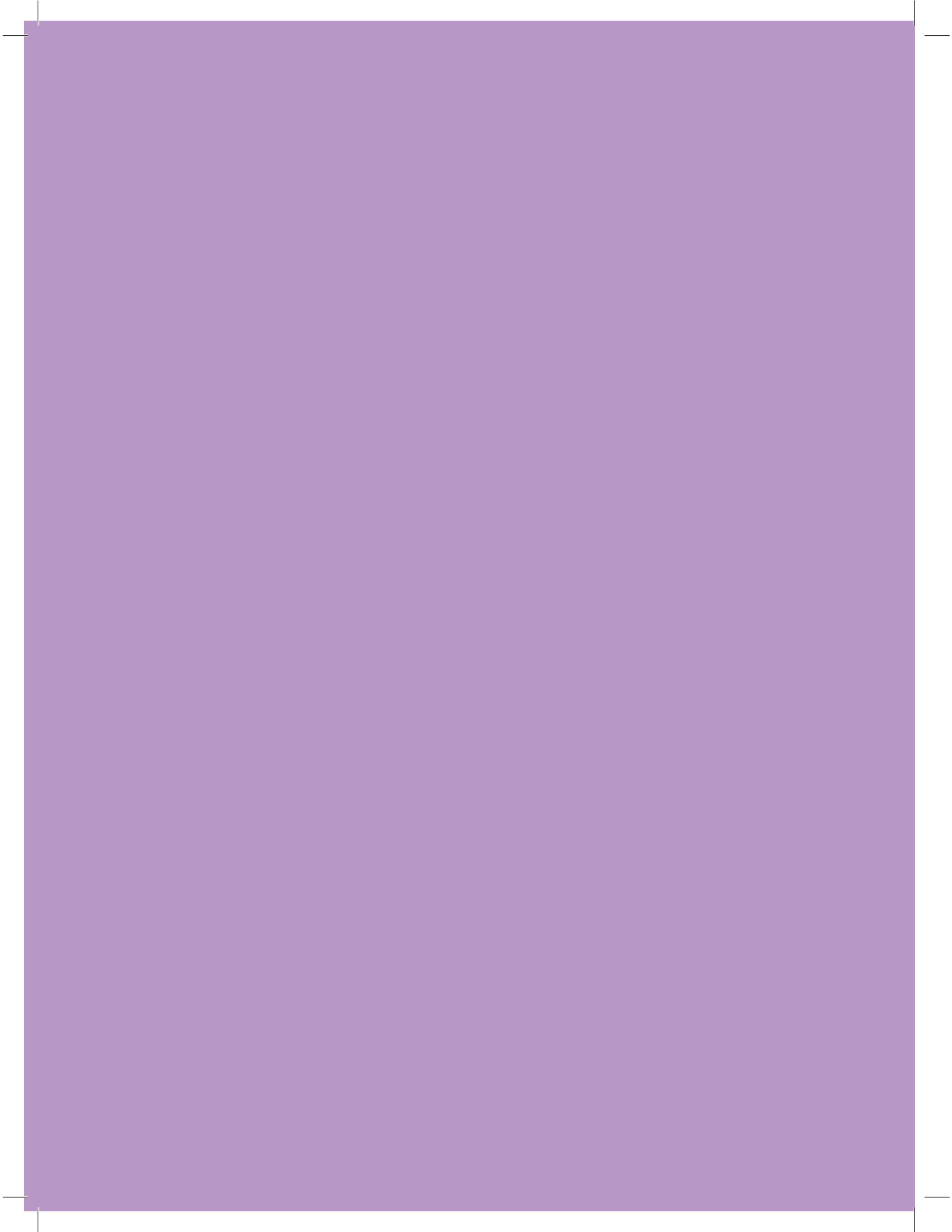
Kopumā Innocrafts projekts ietver interesantu informāciju par mākslas un amatniecības sektora saistītajām politikas struktūrām, starpdisciplīnām, MVU stāvokli, inovācijas un sadarbību ar apkārtējo sabiedrību. Šī informācija tiks izmantota VLZU aktivitātēs un nodota ieinteresētajām pusēm.

VLZU tādējādi ieinteresēta turpināt attīstīt Innocrafts tēmu jomās, tostarp plašākā kontekstā izpratni par nozari, kā arī vietējā mērogā, ES projektos un *INTERREG* programmās, ieskaitot kapitalizāciju, izglītību un *Creative Europe*. VLZU plāno piedalīties Eiropas projektos kā vadošais partneris vai sadarbības partneris. Galvenā uzmanība tiks pievērsta dizaina projektēšanas metodēm, radošiem jauninājumiem, MVU un uzņēmumu attīstībai mākslas un amatniecības sektorā. Tādi projekti kā Innocrafts, ne tikai uzlabo partneru sadarbību, bet arī tā rezultāti aptver reģionus, tādējādi plašāk ietekmējot attīstību un politiku.

3. Politikas veidošanas ieteikumi Eiropas Komisijai
amatniecības attīstīšanai:
Innocrafts partneru vajadzību stratēģiskā vīzija

3. Politikas veidošanas ieteikumi Eiropas Komisijai amatniecības attīstīšanai: Innocrafts partneru vajadzību stratēģiskā vīzija

Dizains, radoša pieeja un inovācijas ir pamatā mākslas un amatniecības augstas klases biznesa modeļiem. Eiropas nozares ir veiksmīgi pārgājušas uz radošiem, inovatīviem un lielākas pievienotās vērtības produktiem un jauniem uzņēmējdarbības modeļiem, lai nodrošinātu to konkurētspēju ilgtermiņā. Starptautiskā Mākslas amatniecības harta, parakstīta un iekļauta INNOCRAFTS projektā un līdzīgās mākslas un amatniecības nozares platformās, atbalsta sistemātiskāku dizaina izmantošanu kā patērētāju vērstu līdzekli un uz tirgu orientētu inovāciju. Turklāt projekts vērs uzmanību uz nepieciešamību atbalstīt mazos un vidējos uzņēmumus (MVU), pieņemt tirgus informāciju un kvalificētu darbaspēku.

Turklāt, mākslas un amatniecības MVU tradicionāli izrādījuši spēcīgu ģeogrāfisko koncentrāciju kopienās. Spēcīgs klientu, tirgotāju un starpnieku tīkls var stimulēt jauno tehnoloģiju izplatīšanos caur imitāciju, motivāciju un spiedienu.

Šādi ieteikumi ir izstrādāti, lai palīdzētu izmantot mākslas un amatniecības sektora iespējas:

69

3.1. Produktu izstrāde un inovācija

- Veicināt programmas, kas vērstas uz inovāciju izplatīšanu, pētniecību un izstrādi mākslas un amatniecības sektora MVU vidū, koledžās un universitātēs.
- Izplatīt labo prakšu produktīvo inovāciju un produktu dizainu jautājumos.
- Veicināt sadarbību starp tehnoloģiskajiem centriem, veicinot mākslas un amatniecības sektora pētniecību Eiropas līmenī, un stiprināt tradicionālo amatu un inovatīvo izpētes tehnoloģiju mijiedarbību.
- Veicināt daudznozaru sadarbību, lai veicinātu inovāciju ieviešanu.
- Veicināt aktivitātes starp dažādiem sektoriem, lai attīstītu radošo nozari (dizains, augstākās izglītības organizācijas, uzņēmumi, u. c).
- Veicināt Informācijas un komunikācijas tehnikas iegādi, lai nodrošinātu tehnoloģiskos rīkus un semināru modernizāciju.

3.2. Izglītība, apmācība un tehniskā palīdzība

- Veicināt rokdarbu arodizglītību, tostarp uzņēmējdarbības iekļaušanu akadēmiskajā mācību programmā no sākumskolas līdz studijām universitātē, lai garantētu pārmaiņas nozarē nākamajā paaudzē. Būtu jākoncentrējas uz jauniešu bezdarbu, jānodrošina zināšanu nodošana ar apmaiņas studentiem, ekspertiem un amatniekiem.
- Veidot reklāmas kampaņas par amatnieku un amatniecības profesiju vērtību, kas palīdzēs atgūt interesi par profesionālo izglītību un apmācību.
- Veicināt apmaiņu un amatnieku mobilitāti, izmantojot starptautisko profesionālo kvalifikāciju (māceklis, zellis, meistars) un dokumentāciju, kas apliecina kvalifikāciju šajā meistarībā (zeļļu un un meistarū apliecības).
- Izstrādāt mākslas un amatniecības uzņēmumu savienojumu ar skolām, universitāšu mākslas skolām, nodarbinātības centriem ar mērķi izstrādāt un īstenot konsultāciju un nodarbību programmu, kas orientēta uz uzņēmējdarbību, dizainu un mārketingu. Konsultāciju sesijas būs paredzētas īpašām amatnieku vajadzībām, un tajās tiks apskatītas tādas tēmas kā biznesa plānu veidošana, mārketingš, komunikācija, radošā pieeja, gadatirgi, skatlogu iekārtošana un produkta izvietojums.
- Īstenot komandas stratēģijas amatniekiem un dizaineriem īstermiņa un ilgtermiņa apmācību kursus.
- Komunikatīvo darbību plāna sastādīšana un īstenošana, sadarbojoties ar ieinteresētajām pusēm.
Informētības veicināšana jauniešu vidū par karjeras iespējām modes un dizaina nozarēs, kā arī informēt par tradicionālajiem amatiem.
- Izveidot Eiropas Mācekļu aliansi praksei, lai uzlabotu mācekļu prakses kvalitāti un nodrošinātu piedāvājumu visā ES, un mainītu domāšanas veidu pret mācekļa tipa mācīšanos.

3.3. Pieeja tirgum

- Specifiskas programmas, lai veicinātu mākslas un amatniecības nozares attīstību Eiropas Savienībā, tostarp izveidojot Eiropas prečzīmi, ieskaitot kvalitātes zīmi, lai veicinātu inovāciju un dizainu, lai palielinātu un uzlabotu preču pieejamību, uzlabotu tirdzniecību un izplatīšanu, un, visbeidzot, lai kompensētu sociālo dempingu.

- Nodrošināt sistemātisku atbalstu mākslas un amatniecības uzņēmumiem, lai palīdzētu to pārstāvjiem apgūt komunikācijas un eksporta pamatus, informēt viņus par pieejamajām atbalsta iespējām.
- Veicināt pārdošanu un reklāmu gadatirgos, tirdziņos un amatniecības izstrādājumu izstādēs, veikalos un internetā, lai samazinātu starpnieku skaitu un nodrošinātu tiešu kontaktu starp ražotāju un patērētāju.
- Izvērtēt politikas iespējas attiecībā uz autentiskuma marķēšanas sistēmu ES līmenī. Eiropas Komisijai vajadzētu veikt autentiskuma ietekmes novērtējuma izdošanu, ņemot vērā iespējamo priekšlikumu par autentiskuma marķēšanas sistēmu ES līmenī.
- Veicināt kopdarbību ar tūrisma sektoru, jo īpaši īstenojot iniciatīvas, lai palielinātu tūristu informētību par Eiropas unikālo mantojumu, tirgus nišām, vietējiem produktiem un amatniecību.

3.4. Aizstāvība un institūciju nostiprināšana

- Iegūt labāku mākslas un amatniecības definīciju un regulu struktūru, kā arī pārstrādāt administratīvos un fiskālos noteikumus, lai uzlabotu biznesa vidi mākslas un amatniecības uzņēmumiem Eiropas, nacionālajā, reģionālajā un vietējā līmenī. Sevišķi nepieciešams izstrādāt mākslinieciskās amatniecības struktūru ES līmenī. Šī struktūra būtu jāiekļauj vispārīgajā Kultūras un radošo industriju definīcijā, ko izmanto Eiropas Savienības institūcijas.
- Līdzsvarot un sinhronizēt amatniecības nozari skarošos likumus Eiropas Savienības juridiskajā struktūrā, ar nacionālo un reģionālo likumdošanu un regulām. Lai sasniegtu šo mērķi, ir paredzēta ciešāka sadarbšanās/apvienību veidošana starp reģionālajām autoritātēm un pilsētām.
- Analizēt, ko katram sadarbības partnerim nozīmē mākslas un amatniecības sektora regulas, lai paaugstinātu informētības līmeni un veicinātu amatniecības sektora izpēti (amatniecības un rokdarbu definēšana, kvalificētu amatnieku sertificēšana un meistarību atzīšana, esošo amatu spektrs, dažādie rokdarbu uzņēmumu veidi, zīmola veidošana, kas ietver marķēšanu un izcelsmes norādīšanu).
- Atīstīt kampaņu, kas nostiprina izpratni par amatniecības atbilstību un piederību radošajā un kultūras nozarē un kas saglabā kultūras mantojumu kā daļu no ilgtspējīgas vietējās ekonomikas attīstības. Kampaņas popularizēšana masu saziņas līdzekļos modernās amatniecības atpazīstamības veicināšanai veidos jaunu, modernu priekšstatu par amatniecību ar mērķi piesaistīt jaunu cilvēku interesi un izplatīt rokdarbu vērtību, lai veicinātu to patēriņu un saņemtu sabiedrības pozitīvu novērtējumu. Kampaņa varētu ietvert iniciatīvu, kas pārstāvētu mākslas un amatniecības sektoru plašākai publikai (piemēram, Eiropas Mākslas amatniecības dienas).

- Meklēt sadarbības partnerus citos sektoros, piemēram, modes dizainā, arhitektūrā, tūrismā.
- Radīt kopējus projektus (apmācības, business, pārdošana un mārketing), lai novērstu sektora izolāciju un lai parādītu kontaktu tīkla (fiziskā un interneta) efektivitāti, vienlaicīgi meklējot līdzsvaru starp lauku un pilsētas teritorijām.
- Saglabāt rokdarbu mantojumu iznikšanas apdraudētajos amatos, dokumentējot darba procesu (videomateriāli, publikācijas), sadarbojoties ar muzejiem un interešu centriem.
- Nostiprināt amatniecības sektora popularizēšanas līdzekļus caur ES programmām (Creative Europe, INTERREG) un integrāciju programmas līmenī saistībā ar finansēšanas programmām (piemēram, starp INTERREG un ERDF vai ESF).
- Vienkāršot noteikumus tiem amatniekiem, kas vēlas iesaistīties Eiropas programmās un projektos, ko finansē ES struktūrfondi, kas saistīti ar atbalstu, izglītošanu un amatnieku profesionālo sagatavošanu. Programmām ir ļoti sareģīta pieteikšanās kārtība, turklāt daudzus potenciālos dalībniekus attur lielā nepieciešamā finansiālā investīcija.
  - Sociālās apdrošināšanas sistēmas attīstīšana, lai pasargātu amatniekus no pārdošanas apjoma svārstībām un garantētu ilgtermiņa ienākumus, jo dažās valstīs personas, kuru pamatnodarbošanās ir amatniecība, var nesaņemt pensiju.

3.5. Pieeja finansējumam

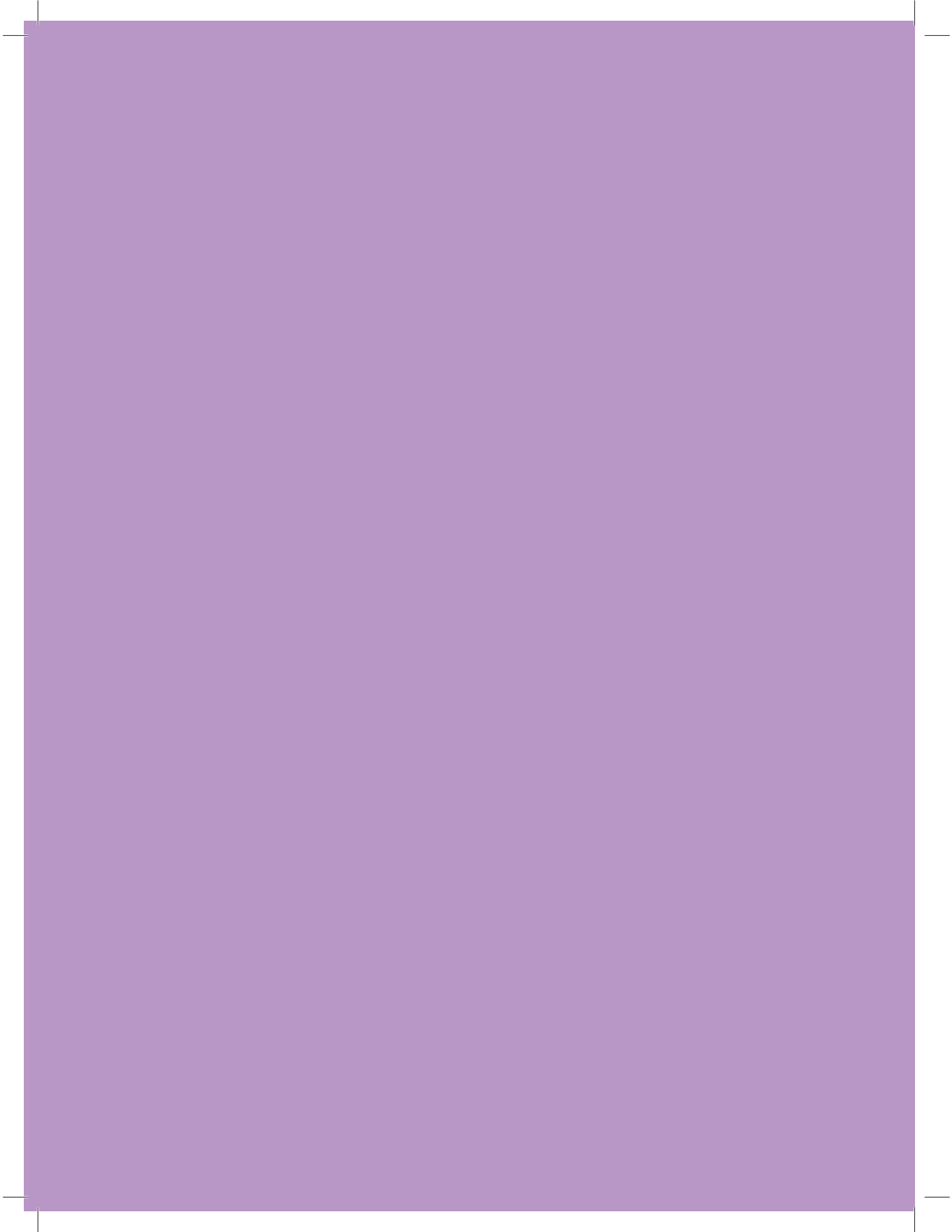
- Atvieglota pieeja aizdevumiem, riska kapitālam un dotācijām mākslas un amatniecības uzņēmumiem.
- Izstrādāt finansēšanas instrumentu, kas vērsts uz pieaugošo ražīgumu un inovāciju, tādējādi palielinot konkurētspēju un starptautisko atpazīstamību, veicinot zīmola un reputācijas veidošanu.
- Izstrādāt mākslas un amatniecības tirgus daļu sistēmu, lai veicinātu vienmērīgu mākslas un amatniecības uzņēmumu apgrozījumu un veicinātu jauniešu ienākšanu noteiktajos uzņēmumos.
- Samazināt administratīvo slogu finansiālā atbalsta iegūšanai (stipendiju un koncesiju aizdevumiem), ieskaitot Eiropas Savienības projektos paredzēto finanšu atbalstu.
- Nodrošināt pretgarantijas un citus riska dalīšanas veidus garantiju shēmām un tiešajām garantijām. Aizdevuma garantēšanas un izaugsmes institūcijā.
- Izpētīt, kā varētu pastāvēt esošā Aizdevuma garantēšana un izaugsmes institūcija, lai dalītu risku MUV eksportam ES līmenī, ņemot vērā valsts atbalsta noteikumus un tirgus atšķirības, kas pamato papildu ES atbalstu.

4 SECINĀJUMI
Rozija Grīnlīsa (Rosy Greenlees)

4. SECINĀJUMI

Rozija Grīnlīsa (Rosy Greenlees)
Britu Amatniecības padomes izpilddirektore

4.1. Ievads

INNOCRAFTS ir INTERREG IVC finansēta programma, kuras ietvaros notiek partneru sadarbība visā Eiropā ar galveno mērķi palielināt reģionālo politiku un izmantoto metožu efektivitāti amatniecības atbalstīšanai.

Esmu patiesi gandarīta rakstīt novērtējumu un secinājumus šai iniciatīvai, kas ir ļoti nozīmīga amatniecības politikas attīstīšanā.

Šie secinājumi ietver trīs lietas. Pirmkārt, es izvērtēšu apmēru, kādos šis projekts ir sasniedzis izvirzītos mērķus; otrkārt, es izvērtēšu dažas no tēmām, kas izriet no šī projekta; treškārt, iezīmēšu tās jomas, kas būtu jāapsver turpmāk vai kuras varētu nodrošināt pamatu otrajai projekta kārtai, kas balstīta uz pirmās izvērtējumu.

Četrpadsmit Innocrafts projekta partneri pārstāv un atspoguļo pilnu Eiropas amatniecības nozaru spektru. Lielākā daļa pārstāv pilsētas - no Rīgas līdz Barselonai, no Florences līdz Burgai, kamēr citas ir uz teritoriju balstītas organizācijas, ieskaitot Īrijas Amatniecības padomi un Reģionālo pašvaldību asociāciju Bulgārijā. Šie partneri pārstāv gan pieredzējušas ES dalībvalstis, gan tādas, kas pievienojušās tai salīdzinoši nesen. Valstis ir diezgan vienmērīgi pārstāvētas, tomēr mazāk dalībvalstu ir no Ziemeļeiropas un Ziemeļrietumeiropas, savukārt, dažas valstis, piemēram, Bulgāriju un Franciju, pārstāv vairāk nekā viena organizācija.

Vērojama organizāciju formu dažādība, sākot ar universitātēm, piemēram, Vassa Lietišķo Zinātņu universitāti, beidzot ar uzņēmumiem un institūcijām, piemēram, Budapeštas uzņēmumu aģentūra un Barcelonas Tirdzniecības palāta. Pārstāvētas arī varasiestādes – Reimsas pilsētas dome un Florences pilsētas pašvaldība. Dažas orientētas tikai uz amatniecību, piemēram, Nacionālais mākslas un amatniecības institūts, citas iesaistītas daudz plašākā mērā, piemēram, Viļņas Vecpilsētas atjaunošanas aģentūra.

Izmantotā valoda un amatniecības formas, ko priekšplānā izvirzījis katrs sadarbības partneris, variē - tautas mantojums un tradicionālā amatniecība Rīgā, Burgā vai Andalūzijā, kvalificēto amatnieku darbība Florencē, laikmetīgā amatniecība Īrijā, dizaina amatniecība Somijā un Barselonā. Projektā

liela nozīme ir kā UNESCO Pasaules mantojuma objektiem, tā radošām un kultūras inkubācijas vienībām. Projekta dalībnieki ir gan kvalificēti un profesionāli amatnieki, gan sievietes-bezdarbnieces, gan jauni cilvēki, kas vēlas pārkvalificēties un meklē darbu.

Partneru saraksts ir iedrošinošs un iedvesmojošs, jo tas parāda lielo interesi amatniecības sektora atbalstam Eiropā. Tomēr tas arī skar problēmjautājumus: kopējo mērķu nospraušanai un labās prakses vai kopējas amatniecības nozares definēšana.

4.2. Innocrafts projekta mērķi

Innocrafts projekta galvenais mērķis var tikt sadalīts trīs uzdevumos:

1. veicināt uzņēmējdarbību un uzņēmumu veidošanu,
2. uzlabot reģionālo/vietējo attīstības politiku efektivitāti,
3. dalīties ar informāciju un labas prakses piemēriem.

Projekta laikā notika ievērojama aktivitāte, un atskaites liecina par ļoti darbīgu un ieinteresētu partneru grupu. Šīs atskaites ir pierādījums tam, kā notika darbs pie Innocrafts projekta izvirzītā mērķa sasniegšanas.

Veicināt uzņēmējdarbību un uzņēmumu veidošanu

78

Šim jautājumam tika pievērsta liela uzmanība ar daudziem piemēriem, kas tika prezentēti partneru vidū. Tas bija sagaidāms, ņemot vērā ievērojamo uzņēmumu un biznesa organizāciju pārstāvniecību projektā. Piemēram, Budapeštas uzņēmumu aģentūrai virzītājspēks ir konkurētspējas palielināšana. Amatnieku vajadzības šajā jomā ir formulētas skaidri – biznesa vadības prasmes, biznesa kontaktu tīkls un pieeja finansējumam.

Tomēr jomas, kuras es vēlētos uzsvērt, ir izaugsme un mērogojamība sektorā, kā arī iespēja ienākt tirgū.

Valdība nereti par prioritāti izvirza līdzekļu investēšanu ātri augošās nozarēs, kas dod labu ekonomisko atdevi, apgrūtinot vietējo un reģionālo institūciju spēju argumentēt amatniecības līdzvērtīgo nozīmi. Amatniecība nav sektors ar pāris lieliem uzņēmumiem, kas strauji attīstās. Tā ir liela mazu uzņēmumu un individuālu ražotāju kopa, kurai ir liels potenciāls izaugsmei. Iespējas un argumenti, lai varētu apspriest šo jautājumu ar valdību, vēl nav pilnvērtīgi izpētīti.

Otrkārt, lai arī ir redzams, ka izaugsme ir iespējama, nereti amatniekus ierobežo nevēlēšanās paplašināt darbības apjomus. Amatnieki vairāk koncentrējas uz ražošanu, nevis pieņem to, ka biznesa svarīga sadaļa ir tālākejošu mērķu izvirzīšana. Šis faktors savienojumā ar pašpārliecinātības trūkumu, kas neļauj pieņemt darbā vairāk darbinieku, ir izaicinājums izaugsmei.

Tirgus pieejamība arī ir atslēga veiksmīgai uzņēmējdarbībai. Daudzi piemēri šeit balstās uz vietējiem tirgiem un pircējiem, lai arī šie pircēji bieži vien ir tūristi. Tur, kur ir iespēja uzņēmējdarbību izvērst starptautiski, jāsaskaras ar izaicinājumiem, piemēram, nepieciešamība pielāgot produktus tiktāl, ka tie zaudē savu viengabalainību, vai laika resursi, lai attīstītos jaunajā tirgū, ir nepraktiski.

Vai pastāv fundamentāli šķēršļi tam, lai amatniecības nozare paplašinātos? Vai amatniecības uzņēmumi pēc jau definīcijas ir nelieli? Kādus argumentus iespējams izmantot, lai pārliecinātu vadošās iestādes un politikas veidotājus par amatniecības nozīmi?

Ir skaidrs, ka biznesa modeļi un pakalpojumi ir daudz sarežģītāki, kad uz tiem raugās Eiropas kontekstā. Piemēram, no modeļiem, kas tika uzskatīti par pielāgojamiem citiem, tikai divi nodrošināja nepārtrauktu uzņēmējdarbības aprakstu, kamēr pārējie trīs nodrošināja finansiālu atbalstu darba vietai noteiktā laikā un vietā. Taito un Nacionālās Amatnieku, profesiju un pakalpojumu konfederācijas gadījumā uzsvars ir uz apmācību un profesionālo izaugsmi, un citos modeļos, piemēram, Oltrarno Call, tiek sniegts atbalsts fizisko un finansiālo līdzekļu resursu piesaistei.

Visbeidzot, interesants un pārdomāšanas vērts uzdevums būtu amatniecības uzņēmuma ilgspējas izvērtējums. Apvienotajā Karalistē amatniecības uzņēmumu dibināšanu un slēgšanas statistiku var salīdzināt ar citu sektoru uzņēmumiem. Kā šis salīdzinājums izskatītos Eiropas kontekstā un vai šie dati būtu pieejami un noderīgi, lai saprastu vajadzību pēc amatniecības?

Uzlabot reģionālo/vietējo attīstības politiku efektivitāti

79

Projekta mērķis bija nostiprināt partneru politiku. Tiek uzdots jautājums: kā vietējās īstenošanas plāni veicina sadarbību gan horizontālā līmenī ar vietējo valdību, gan vertikālā līmenī no vietējām institūcijām līdz Eiropas institūcijām?

Ir vairāki noderīgi informācijas avoti, ko izmantot, lai novērtētu, kā tas var palīdzēt amatniecības inovāciju attīstībai. Tomēr šo mērķi ir grūtāk izvērtēt projekta norises ietvaros. Vietējo un reģionālo politiku uzlabošana ir laikietilpīgs uzdevums, un šī darba iedarbība kādu laiku nebūs pamanāma.

Ir skaidrs, ka citi partneri ir izvēlējušies citus modeļus, ko vēlas apsvērt. Šeit jautājums ir, vai partneri šo modeli patiešām pielietos un vai šis modelis ir piemērots. Pēc kādiem kritērijiem partneris vērtē savus panākumus – vai būtu jābūt vienotai izpratnei par to, kādiem jābūt šiem kritērijiem?

Jājautā arī, vai pietiek tikai ar modeļa pārņemšanu vien. Kādi ir stratēģiskie principi, kas var iekļaut modeļu principus politikā? Kādus stratēģiskos vai politikas paņēmienus partneri gaida no citiem? Piemēram, Slovērijas Tirdzniecības palāta ir lobējusies, lai samazinātu amatnieku nodāļu slogu.

Detalizētāki ieteikumi par to, kā uzlabot reģionālo un vietējo attīstības politiku, izmantojot šo projektu, būtu noderīgs nākamais solis.

Dalīšanās labā praksē

Projekta gaitā tika prezentēti daudz labas prakses piemēru par MUV attīstību Eiropā. Visi projekta dalībnieki dalījās ar saviem modeļiem un pastāstīja, kuru no citu sadarbības partneru modeļiem plāno ieviest savā praksē.

Ātrā partneru izvēlēto modeļu analīze liecina, ka Īrijas Amatniecības padomes iniciatīvas prakse FUSE, kas kopā savieno dizainerus un ražotājus, bija modelis, ko puse no dalībniekiem plāno ieviest savā praksē līdz ar FUSE iniciatīvu CRAFTed. Līdzvērtīgi populārs bija Florences *Vecchio Conventino* projects.

Dizaina prasmju uzlabošana ir ļoti aktuāls jautājums daudziem no partneriem, kuri arī pauž bažas par tradicionālo prasmju zaudēšanu līdz ar paaudzes nomaiņu.

4.3. Jaunās tēmas

Noteiktu tēmu kopums tika atzīts par jomu izpētei, ko veic partneri un kas tiek pilnībā atspoguļots novērtējuma ziņojumos. Tomēr ir daži citi jautājumi, mazāk pamanāmi, ko es šeit vēlos komentēt.

80

Prasmju nodošana tālāk

Kā jau minēts, *CRAFTed* un *Vecchio Conventino* projekti bija abi populārie modeļi partneru vidū, kas parāda dažādas pieejas prasmju attīstīšanā.

Pirmā pieeja ir – amatniecība kā laika kavēklis, kas nodots no paaudzes uz paaudzi. Tas ir daudz plašāks kultūras jautājums par valstu nemateriālo kultūras mantojumu un nepieciešamību saglabāt un uzturēt savas tradīcijas. Florence, Rīga un Bratislava ir iesaistījušās programmās, kurās jaunieši tiek apmācīti un kvalificējas tradicionālajā amatniecībā.

Otrā pieeja ir radošuma prasmju attīstīšana, lai mazos bērnos radītu aizrautību par amatniecības nozarēm. Te stratēģija ir plašāka - veicināt jaunu amatniecības cienītāju un jaunu speciālistu rašanās loku. Izstrādātais projekts atspoguļo šo mērķi, kā to dara, piemēram, Burgas pašvaldība, kas ir radījusi jaunatnes organizāciju, lai veicinātu jaunas pieejas nozarei un inovācijām.

Ir nepieciešams veicināt dziļāku izpratni par amatniecības nozīmi un tās novērtēšanu mūsdienu sabiedrībā, jo tas nodrošina pozitīvu darbību, kurā tiks saprasti argumenti par tradīciju saglabāšanu un tam nepieciešamo finansējumu un atbalstu.

Amatniecība kā kultūras un sociālās dzīves veidotāja

Amatniecība ietekmē gan kultūru, gan sabiedrību, gan ekonomiku.

Kultūras aktivitātes nozīmē plašāku atzinību un pilsoniskās sabiedrības demonstrēšanu. Piegādes institūcijas ir subsidēti muzeji un galerijas, festivāli vai mantojuma centri. Piemēram, Rīgā motivējošs faktors ir jauno amatnieku apmācīšana, kas saglabās mantojumu un dos savu ieguldījumu tūrisma attīstībā.

Līdzīgi arī projekti, kam ir spēcīgi sociālie motīvi, meklē iespējas nodrošināt darbavietas mērķa grupām. Šeit būtiska ir jēgpilna un ilgtspējīga attīstība, un amatniecība ir līdzeklis, kā to varētu panākt. Tā, piemēram, sabiedriskais nodibinājums Al-Andalusas mantojums nodrošina darbavietu izveidi jauniešiem un sievietēm, un paralēli nodrošina lauku attīstību; Texidors di Terrasa projektā tiek radīta iespēja nodarbināt cilvēkus ar īpašām vajadzībām. Bet kurā gadījumā šie sociālie motivējošie faktori var tikt uzskatīti par darbavietu radītājiem kopējā uzņēmējdarbības veicināšanā?

Dizaineris - amatnieks

Nopietna tēma, kas jānovērtē, ir amatnieku dizaina prasmju uzlabošana, vismaz tradicionālajā kultūras mantojuma amatniecībā. Ir jāpiebilst, ka amatnieki spēj būt tikpat prasmiģi, kā jebkurš dizaineris, ja tie tiek atbilstoši apmācīti. Šīm attiecībām ir jābūt līdzvērtīgām un abpusējām.

Amatniecībai ir milzīgs potenciāls savu vērtību dalīt arī ar citiem sektoriem, piemēram, modi, dizainu vai arhitektūru, šis jautājums būtu jāizvērs apspretšanai nākotnes projektos, jo tieši šajos sektoros tiek izmantotas daudzas inovācijas.

Biznesa inkubatori, piemēram, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras inkubators, nodrošina labvēlīgu augsni šādai radošo industriju kopsadarbībai.

Būtu interesanti izpētīt dizaina prasmju apmaiņu starp amatniekiem un dizaineriem, kur amatnieki veiksmīgi varētu apmācīt un atbalstīt savus kolēģus.

Sektora izvērtēšana

Ir ievērojamas atšķirības starp partneriem attiecībā uz tiem pieejamo informāciju un datiem par nozari. Ir zināms, ka uzņēmumu lielums, darbības apjomi, kā pierādīts šajā projektā, rada sadrumstalotību amatniecības nozarē, kas nepavisam neatvieglo datu ievākšanu.

Daži partneri neapšaubāmi ir ļoti spēcīgi datu iegūšanā ar plašām zināšanas un analītiskām spējām savā nozarē. Piemēram, INMA ir veikusi ļoti detalizētu novērtējumu par amatniecības sektoru Francijā, un Bistrītas pašvaldība ir noteikusi nepieciešamību izveidot datu bāzi, kas būtu tiešs rezultātā tās dalībai Innocrafts projektā.

Protams, šādam darbam nevajadzētu tikt nodrošinātam no partnera resursiem, tomēr tas sniegtu nozīmīgu un lietderīgu ieskatu, lai saprastu, kas notiek ar šo nozari, un iezīmētu bāzes līniju, no kuras varētu novērtēt dažādu politikas jomu un darbību ietekmi vietējās un reģionālās attīstības aģentūrās.

Es teiktu, ka šī pamata informācija ir ļoti svarīga, lai visas valstis varētu labāk izprast amatniecības nozari, un to atbalstīt. Innocrafts tīkls ir laba platforma zināšanu nodošanai, datu un instrumentu apmaiņai.

4.4. Jautājumi izskatīšanai nākotnē

Digitālās tehnoloģijas ir veiksmīgi ienākušas cilvēku sadzīvē, un tās plaši izmanto arī amatnieki. Amatniecības mārketingam savienojumā ar digitālu pieeju globālajam tirgum šajā sektorā ir liels potenciāls. Tas varētu būt pamats starptautiskā tirgus attīstīšanai. No projekta ir kļuvis skaidrs, ka darbs starptautiskajā sektorā ir lēns process, kas dārgi izmaksā. Šādu projektu ietekmi ir grūti novērtēt, jo paiet ilgs laiks, kamēr izveidojas klientu bāze. Izmantojot digitālās tehnoloģijas visās platformās (masu saziņas līdzekļi, blogi, mājaslapas) var nest ļoti pozitīvu rezultātu, tādēļ tehnoloģiju izmantošanas iespējas jāizpēta tuvāk.

Līdzīgi ir iespējams izmantot digitālās tehnoloģijas amatnieku vidū, lai tie varētu dalīties ar zināšanām un pieredzi gan neformālā gaisotnē, gan formālā vidē ar apmācībām, padomiem biznesa veidošanā, kā tas vērojams Taito un Barselonas projektos.

Amatnieku vajadzību izvērtējums digitālajā nodrošinājumā, mārketingā un zīmolu veidošanā palīdzētu veidot plašāku tirgu amatnieku produktiem.

Izglītība

Jautājums par izglītību ir ārkārtīgi svarīgs, jo bez jaunās paaudzes amatniekiem nozare nevarēs pastāvēt. Uzsvars, ko daži partneri likuši uz izglītību un apmācībām, ir saprotams. Jautājums, uz kuru būtu nepieciešams rast atbildi - kā mācekļu prakses varētu tikt attīstītas tā, lai tiktu nodrošinātas 21. gadsimta amatnieka vajadzības, kā tas darbotos mazos uzņēmumos un mikrouzņēmumos? Kāda veida izglītība ir vajadzīga amatniekiem? Kā amatniecība jāpasniedz skolās visā Eiropā, ir būtisks jautājums projekta izvērtējuma laikā.

Tie ir būtiski jautājumi, kurus acīmredzami nevar risināt pašreizējā projektā, bet kas prasa atbildes nākotnē.

4.5. Secinājumi

Vērojamā enerģija un aktivitāšu daudzveidība projekta laikā ir skaidrs pierādījums tam, ka projekts bijis veiksmīgs un nesis panākumus. Tik dažādu partneru kopdarbība ir bijusi liels izaicinājums, un ir likumsakarīgi, ka dažas organizācijas no dalības projektā ieguva vairāk nekā citas.

Ir skaidrs, ka nododamās prakses modeļu un kopējo principu iekļaušana vietējās un reģionālās politikās ir sarežģīta. Tomēr Innocrafts iniciatīvas galvenās tēmas ir bijušas svarīgas veiksmīgam rezultātam, un ir skaidrs, ka katrs partneris projektā ir ieguvis un ir atradis kādu veiksmīgu labo praksi, ko realizēs savā organizācijā.

Galvenais izaicinājums partneriem ir izmantot iegūtās zināšanas savās vietējās un reģionālās politikās, lai nodrošinātu ilgtspējīgu un plaukstošu amatniecības sektoru. Es apsveicu visus projekta dalībniekus ar panākumiem un vēlu veiksmi izraudzītās prakses īstenošanā.

Rozija Grīnlisa (*Rosy Greenlees*)
Britu Amatniecības padomes izpilddirektore

Kontakti:
Florences pilsētas pašvaldība – galvenais sadarbības partneris
Piazza della Signoria, 50122 Firenze, Itālija
Ekonomiskās izaugsmes un inovāciju politikas departaments
Tālrunis: +39 0552625946
E-pasts: innocrafts@comune.fi.it

